

Indoch  
LH

VIỆT DŨNG XUẤT BẢN CỤC

215



LỊCH-SỬ ĐỘC-LẬP  
VÀ NỘI-CÁC ĐẦU TIÊN

**VIỆT NAM**



Giám-đọc NGUYỄN-DUY-PHƯƠNG

Tru sở : Số 1, Đường 238, Hà-nội

40  
47

Author/Creator: Nguyễn-Duy-Phương.

Title: **Lịch-sử độc-lập và nội-các đầu tiên Việt Nam**

Published: Hanoi; Việt Đông, 1945.

Description: 62 p.

NỘI CÁC DẦU TIÊN

# VIET NAM

---

CHÉP THEO TIN TỨC HÃNG ĐONEI, CÁC BÁO  
TRUNG, BẮC BỘ

## NGUYỄN VĂN ĐẠO DỰ SỐ 5 CHUẨN Y NỘI CÁC MỚI.

Trong đạo dụ số 1 ngày mùng 4 tháng hai trước (Dương-lịch 17-3-45) Trẫm đã chuẩn-định một khoản, về việc chiêu-tập nhân-tài để kiến-thiết một nước Việt-Nam mới.

Sau đó, các Bộ-trưởng sung Cơ-mật Đại-thần xin từ chức. Trẫm đã chuẩn-y và đã tuyên-triệu nhiều người về kinh-liền. Mọi người đã tâu cho Trẫm biết rằng thần dân ai ai cũng có nhiệt tâm phụng-sự tổ-quốc và ao ước Nội-các mới mau thành lập.

Trẫm đã định giao quyền tổ-chức Nội-các mới cho nguyên Lại bộ thượng-thư Ngô-dình-Diệm và các nhà quan Tể-cao Cỗ-vấn và sắc phong Ngự-tiền văn-phòng gửi thư và đánh điện tuyên triệu. Nhưng ngày hôm qua Quí-quan tối cao Cỗ-vấn phúc rằng Ngô Khanh đau không về châu được.

Nay vì việc nước không dễ chậm trễ được nữa, Trẫm chuẩn cho lập Nội-các như sau này :

Nội-các Tổng-trưởng Trần-trọng-Kim.

1) Nội-vụ bộ bộ-trưởng : Trần-dình-Nam.

2) Ngoại-giao bộ bộ-trưởng : Trần-văn-Chương.

3) Tài-chánh bộ bộ-trưởng : Vũ-văn-Hiến.

4) Kinh-tế bộ bộ-trưởng : Hồ-tá-Khanh.

5) Tiếp-tiếp bộ bộ-trưởng : Nguyễn-dình-Thí.

6) Giáo-dục Mỹ-thuật bộ bộ-trưởng : Hoàng xuân Hân.

7) Tư-pháp bộ bộ-trưởng : Trịnh-dình-Thảo.

8) Công-chánh giao-thông bộ bộ-trưởng : Lưu-văn-Lang

9) Y-tế cư-tế bộ bộ-trưởng : Vũ-ngọc-Anh.

10) Thanh-niên bộ bộ-trưởng : Phan-Anh.

Trong sự lựa chọn người Trẫm rất chú ý đến việc Quốc-gia hợp nhất.

Trẫm mong rằng chư khanh sẽ đồng tâm hiệp lực mà giúp Trẫm thế nào cho sự kiến thiết nền độc-lập Tổ-quốc trong cõi Đại-dông-Á mau có hiệu quả, cho khỏi phụ công ơn nước Đại-nhật-bản đã giải phóng cho nước ta, cho đẹp lòng Trẫm thì cậy chư khanh và thỏa lòng hai mươi triệu quốc-dân trông đợi chính-phủ mới.

Đã lập thủ  
Đông-ngự-điện "BẢO-ĐẠI"

Gláng Dụ tại lầu Kiến-trung ngày 3 tháng 3 năm Bảo-Đại 20  
(Dương-lịch ngày 17 tháng tư năm 1945).

# LỜI TUYÊN-CHIÊU CỦA VUA BAO-ĐẠI VỚI NỘI-CÁC VÀ LỜI TUYÊN-CÁO CỦA NỘI-CÁC VỚI QUỐC DÂN

Chư Khanh,

Nội-các này là Chính-phủ đầu tiên của nước Việt-Nam độc lập sau 80 năm thuộc quyền ngoại-quốc thống-trị.

Trong thời gian đó dưới chính thể eo hẹp của người ngoài, đâu có người tài năng ra giúp nước cũng không thể thi thố được gì.

Nay nhờ được Hoàng-quân Đại Nhật-Bản, nước nhà đã được giải phóng.

Những người ra gánh vác việc nước ngày nay là được một cái danh dự tối cao, mà cũng là đương một trách nhiệm rất to, và chịu một sự hy-sinh rất nặng.

Trẫm đã lựa chọn khắp khắp nhân tài trong nước, kén lấy những người có học thức, có đức hạnh, có kinh nghiệm đủ đương việc nước trong buổi bây giờ. Trẫm chắc rằng Chư Khanh sẽ làm trọn chức vụ không phụ lòng Trẫm ủy-thác và lòng dân kỳ vọng.

Điều cần nhất là phải gây sự đồng tâm hiệp lực trong toàn thể quốc dân, phải đoàn kết chặt chẽ các giai tầng xã-hội, và luôn luôn giữ một mối liên lạc mật thiết giữa Chính phủ và nhân dân.

Chính phủ ngày nay không phải phụng sự một cá nhân hay một đảng phái nào cả.

Quốc dân phải đồng tâm hiệp lực, lại phải nỗ lực cần cù nữa. Dân nô lệ nhất thiết ý lại ở người; dân độc lập nhất thiết trông cậy ở mình. Trông cậy ở mình thì phải gắng sức và hy-sinh nhiều mới mong sinh tồn phát đạt được ở giữa cõi đời cạnh tranh kịch liệt ngày nay.

Dân một nước độc-lập là dân biết ham tự do mà cũng biết trọng kỷ-luật, biết giữ trật-tự nữa. Dân biết trọng kỷ-luật, giữ trật-tự thì sự trị an được dễ dàng, và chính phủ mới lo cải tạo quốc-gia được.

Muốn cải-tạo quốc-gia, chính-phủ cần hành động cho quy-cử nghĩa là phải có hiến-pháp.

Hiến-pháp tương lai của nước Việt-Nam sẽ căn cứ vào sự hợp nhất quốc-gia sự quân-dân cộng-tác, và những quyền tự do chính-trị tôn-giáo cùng nghiệp-đoàn của nhân-dân.

Một hội-nghị lập-hiến sẽ căn cứ vào những nguyên tắc kể trên mà khởi thảo một bản hiến-pháp.

Nhưng trong lúc chiến-tranh và cơ-căn này, những vấn-đề về quốc-kế dân-sinh rất là phiền-phức và khẩn-cấp. Chính-phủ phải có đủ quyền mà giải quyết những vấn đề đó cho mau chóng.

Còn về phương diện dân, sẽ có những cơ quan, cố-vấn đặt trong toàn quốc hay trong các địa phương để bày tỏ ý kiến với chính-phủ và liên-lạc chính-phủ với nhân dân.

Đồng thời, một ủy ban sẽ nghiên-cứ những sự cần cải cách gấp, như việc nghi-lễ, quốc-hý và quốc-ca vãn vãn...

Trăm biết nó dễ mà khó : trên con đường độc-lập của nước nhà còn biết bao là nơi khó khăn, nhưng Trăm tin rằng một dân tộc hơn hai mươi triệu người như dân Việt-Nam ta, đã có hai nghìn năm lịch sử (võ vang oanh liệt chẳng kém gì người, sẽ đủ sức vượt qua, mọi sự khó khăn, đủ sức gánh một phần trách nhiệm trong việc kiến-thiết nền thịnh vượng chung ở Đại-Đông-Á và đi tới địa vị một dân-tộc hùng-cường trong thế-giới được.

Thuận-Hóa ngày 27 tháng 3 năm Bảo-Đại 20

(Dương-lịch ngày 3 tháng 5 năm 1945)

## Lời tuyên cáo của Nội-các với Quốc-dân

Ngày 25 tháng giêng năm Ất-dậu tức là ngày mồng 9 tháng 3 năm 1945, quân đội Nhật-bản đã đánh đổ chủ quyền người Pháp trong toàn hạt Đông-dương. Sau đó, đức Kim-Thượng đã tuyên bố nước Việt-Nam độc-lập. Đồng thời, thủ tướng Koiso bá cáo rằng nước Nhật không tham vọng lãnh thổ nước ta.

Thế là sau hơn 80 năm bị áp-chế nước ta đã khôi-phục nền tự-chủ và địa-vị của một nước văn-hiến ở cõi Á-đông.

Chúng ta không thể quên ơn nước Đại Nhật-bản đã giải phóng cho ta, không thể quên ơn đức Kim-thượng đã quả quyết dắt dân ta lên đường độc-lập, không thể quên ơn bao nhiêu nghĩa-sĩ xưa nay đã hy-sinh để nêu cao cái tinh-thần phấn-dấu của giống nòi.

Muốn giữ vững nền độc-lập ; quốc dân ta còn phải gắng sức làm việc, và chịu nhiều sự hy-sinh nữa. Vừa mới được giải phóng nước ta không thể nghĩ tới sự chiến tranh với ai nhưng ta phải thành thực hợp tác với nước Đại Nhật-bản trong sự kiến thiết nền Đại-đông-Á. Vì cuộc thịnh vượng chung của Đại-đông-Á có thành, thì sự độc-lập của nước ta mới không phải là giấc mộng thoảng qua.

Hiện nay thế giới còn ở trong vòng chiến-tranh nên công cuộc kiến-thiết quốc gia còn nhiều nơi khó, bọn dân của quân Mỹ không những tàn sát kẻ vô tội, mà còn cản trở sự giao thông khiến cho mấy mươi vạn nhân dân sinh trên khoảng đất phì nhiêu mà đánh chết đói.

Tuy tình thế khổ khăn, nhưng trên nhờ lòng tin cậy của Đức Kim-thượng, dưới nhờ sức ủng-hộ của quốc dân, ngoài tin vào lòng thành thực của nước Đại Nhật-bản, chúng tôi hết sức theo đuổi mục đích là hợp nhất tất cả các phần tử quốc dân để củng cố nền độc-lập của quốc-gia và gây mạnh tinh thần yêu nước trong mọi giai-tầng xã-hội.

Chính phủ sẽ lập một kỷ niệm đài, để ghi công các bậc anh-hùng đã hy-sinh vì nội giống ; tìm mọi cách để các chính khách còn phiêu lưu được trở về tổ-quốc ; sẽ xóa bỏ những binh-bất công để những người ái-quốc còn bị giam cầm trong lao-ngục có thể tùy tài-sức mà tham dự vào cuộc kiến thiết quốc-gia.

Ngoài việc tiếp-tế lương-thực cho nhân dân và việc chăm-cấp cho hàng triệu người đang bị khủng bố về nạn đói ở miền bắc, thuế khóa sẽ dần dần định lại cho công bằng, và cho từ Nam chí Bắc; thuế ngạch thành duy nhất.

Công cuộc kiến thiết quốc-gia sẽ cần đến tài lực và nhiệt tâm của tất cả mọi người trong nước. Đoàn kết quốc dân để gây thành một mảnh lực, đặt những cơ quan đồ liên lạc một thiết-chính-phủ với dân chúng, do là những việc mà Nội-các sẽ chú ý đặc-biệt.

Nội-các sẽ trừ tình cách thông nhất pháp-luật trong toàn quốc và để tránh sự lạm quyền hành-chính và tư-pháp.

Nạn tham nhũng là cái tệ dung túng từ trước cần phải trừ cho triệt. Nước ta đã bước vào một kỷ nguyên mới, kẻ nào không biết cái là qui chính sẽ phải trừng trị rất nghiêm.

Vạn nước mai sau là tốt ở thanh-niên bây giờ; cho nên Chính-phủ rất chú trọng đào tạo những người mạnh mẽ, khí khái, có nghề nghiệp, có tổ chức, có huấn luyện để bảo vệ nền độc-lập đương xây.

Về phương diện kinh tế, trong lúc chiến tranh chưa kết liễu và phải sống cách biệt với ngoài, nước ta chưa có thể thực hành ngay một chương-trình to tát. Nhưng Chính-phủ sẽ dự bị một cuộc tổ chức mới, chú trọng nhất là nâng cao tình độ sinh hoạt dân chúng. Muốn thực hành chính sách này, tự quốc gia phải đảm nhận một phần lớn trách nhiệm nhưng cũng cần sự hợp tác của tất cả các đoàn thể và cá nhân.

Linh mệnh của Đức Kim-thương, đương trách nhiệm nặng nề đối với quốc dân, chúng tôi hiểu rõ ràng bước đầu phải đi, mà phải đi rất thận trọng. Chúng tôi xin tuyên-thệ với quốc dân đem hết tâm trí để theo đuổi mục đích duy nhất là xây đắp nền độc-lập nước nhà không tư vị cá nhân hay đảng phái. Chúng tôi chắc rằng mọi người trong quốc dân cùng một lòng vì nước giữ thái độ bình tĩnh và tuân theo kỷ luật để làm hết phận sự. Mong nền móng xây đắp được vững vàng để cơ đồ nước Việt-nam ta muôn đời trường cửu.

(Trích ở Việt-nam tân-báo 9-5-45).

**LỊCH-SỬ VIỆT-NAM LÀ MỘT LỊCH-SỬ ĐẪM MÁU, QUỐC DÂN**

**VIỆT-NAM LÀ QUỐC DÂN CÓ HỒN ÁI-QUỐC TỰ-DO ĐỘC-LẬP.**

**THỦ TƯỚNG TRẦN-TRÔNG-KIM TUYÊN BỐ VỚI HẢI-PHÒNG NHẬT BÁO:**

Chúng tôi đến sự Canh-nông trong thành, là nơi Ngải tạm trú, trước khi đến ở phủ Khâm-sứ.

Ngải tiếp được canh thiệp tôi, niềm nở, vội vàng chạy ra ngoài hiên đón. Vó đã biết Ngải từ trước, gặp nhau như muôn thõ-lộ hết những điều cần nói.

Ngải xa đất nước đến nay ba bốn năm trốn tránh khi ở Chiêu-Nam khi sang Bang-Cốc, nên sức vóc yếu hơn trước. Da mặt sanh, nét đanh trên trán đã lộ rõ vẻ già thêm.

Ngài nói : Chắc ông không nhận ra tôi nữa nhỉ. Tôi yếu hơn trước, già hơn trước. Giọng nói vẫn mạnh mẽ, thái độ vẫn trang-nghiêm, nhưng thân-ái.

— Thưa Ngài, được tin Ngài được Hoàng-Thượng ủy-nhiệm cho việc lập Nội-các. Chúng tôi đến mừng Ngài.

— Vâng, tôi cảm ơn. Nhưng Nội-các cũng phải ở các ông và toàn thể Quốc-dân ủng-hộ cho.

Đức Hoàng Thượng ủy-nhiệm cho cụ Ngô-dinh-Diệm lập Nội-các trước. Nhưng cụ Ngô có lẽ vì thảo luận nhiều với người Nhật và vì cụ mệt nên không nhận. Hoàng Thượng mới ủy thác cho tôi. Tôi nghĩ lúc này ra đảm-nhiệm công việc là lúc giữ cái đầu trên mây chém. Tôi đã từ chối, tự biết mình bất tài, và cũng già yếu. Đức Hoàng-Thượng không nghe.

Nói đến đây, các ông Hoàng-xuân-Hãn, Hồ-tá-Khai, Nguyễn-lữ-Cầm, Phạm-khắc-Hòa ở phòng bên đi ra.

Ông Thủ-tướng giới thiệu tôi.

Chúng tôi cùng ngồi quanh bộ sa-lông kiểu mới.

Tôi hỏi : Thưa các Ngài, các Ngài cho biết quyền hạn Nội-các thì thế nào?

Nhanh-nhau và hoạt bát, ông tổng-trưởng bộ giúp-đục Hoàng-xuân-Hãn đáp-lời :

— Chưa biết quyền hạn ra sao? Nhưng chúng tôi nghĩ lúc này, ai nắm phải kẻ và gánh lấy nhiệm-vụ.

Ông Thủ-tướng nói tiếp :

Khi Hoàng-Thượng ủy-nhiệm cho tôi. Tôi đã nói với nhà đương-chức Nhật-Bản : Các ngài nên nhớ rằng lịch-sử nước Việt-Nam tôi là một lịch-sử đẫm máu. Quốc-dân Việt-Nam là quốc-dân có-bồn-ái-quốc, tự-do, độc-lập. Không đến nỗi đốn hèn đâu. Nhất là khi người Pháp chiếm cứ nước tôi thì trong vòng sáu bảy mươi năm, đã bao nhiêu cuộc cách-mệnh đổ máu. Các ngài thành thực với chúng tôi, chúng tôi cũng hết sức thành thực.

— Ngài nói hay lắm :

— Vì tấm lòng sốt sắng lại được các ông bạn già như cụ Trần-dinh-Nam, các ông bạn trẻ như ông Hoàng-Xuân-Hãn v. v. . . hợp tác, nên việc lập Nội-Các mới xong. Chúng tôi phải lấy tinh thần mật, bắt buộc nhau. Rồi đây tôi còn bắt buộc cụ Phan-kế-Toại phải nhận chức Bắc-Kỳ-Kinh-Lược. Vậy các ông đối với Nội-các, ý-kiến ra sao ?

— Chúng tôi rất hoan-nghe. Mà không những chúng tôi, toàn thể quốc-dân cũng đều hoan-nghe cả.

— Nên hoan-nghe Nội-các Việt-Nam độc-lập chứ cá nhân Trần-trọng-Kim thì cũng như mọi cá nhân khác cảm-tình riêng ta nên bỏ.

Nhân có ông Đồng-Lý văn-phòng Phạm-khắc, tôi hỏi đến Đức Hoàng Đế Bảo-Đại.



Ông Đồng-Lý nói cho biết Đức Bảo-Đại là bực anh-quan, Ngài rất sốt sắng làm việc cho nền độc-lập.

Tôi liền nhờ ông Đồng-Lý đề nghị cho chúng tôi vào bộ-kiến Hoàng-Thượng ngày hôm sau.

An-Bộ-đội Bắc-Kỳ có phải người vào hỏi ý-kiến đức Bảo-Đại và Nội-các về việc đảng Việt-Minh đương hành-động ở mấy miền Thượng-du Xứ Bắc.

Ông Hoàng-Xuân-Hãn cho biết và ông nhắc lại nhờ ông đã phát biểu với An-Bộ-đội.

Đương lúc trong nước thì nhân-dân chết như đạ, thóc gạo thiếu thốn. Giặc pháp còn ngông-nghênh. Bên ngoài thì nạn ngoại-xâm cơ hồ sắp tới. Những nhà cầm quyền Việt-Nam không có quyền hành gì để giải-quyết mọi vấn đề, tất nhiên có đảng phản đối. Nhưng chúng tôi sẽ phủ dụ. " Ông tỏ vẻ rất buồn về việc này.

Tôi nói : Thưa Ngài, nhất là chưa có một chính đảng nào đề trên thì ủng-hộ Chính-phủ, dưới thì dẫn-đạo dân-chúng, nên dân-chúng hoang mang mới có những hành-động trái-ngược. Tôi mong rằng các đoàn các hội sẽ thống nhất làm một chính đảng thì mới có lực lượng.

Ông Thượng thư bộ tiếp-tế ngắt lời, nói đến việc 1.000 tấn gạo đã lục tải ra Bắc nay mai sẽ hoãn các chuyên xe lửa hành-khách để chở gạo.

Tôi đề ý thấy từ ông Thủ-tướng đến các ông Tổng-trưởng các bộ. Ai nấy đều lo lắng về việc « chạy gạo » cho dân trước.

Ông Hồ-tá-Khanh, tổng trưởng bộ kinh tế nói : Nếu cứ để dân chết đói mà chúng ta cứ bàn về việc chính-trị thật không có nghĩa gì.

Cáo từ ra ngoài hiên. Ông thủ-tướng còn nắm tay chúng tôi ân-cần nói :

« Ta cũng là anh em, trước ông biết tôi là Kim nay cứ gọi Kim xin đừng xưng-hô kiêu-cách ».

Đối với những câu nói suềnh-soàng ấy, chúng tôi mừng được những bậc dẫn đạo quốc dân lấy « dân làm quý ».

Rồi tự hỏi : « Ta đã làm được những gì cho Chính-phủ mà ta bắt Chính-phủ làm nhiều điều cho ta ».

Nguyễn Ngọc-Son

**« VIỆC CẦN THIẾT LÀ TỔ CHỨC LẠI NHỮNG CƠ QUAN CHÍNH-TRỊ ĐỐI TỆ MÀ CHÍNH-PHỦ PHÁP ĐÃ ĐỀ LẠI »**

(Lời tuyên bố của ông Tổng-trưởng Trần Trọng-Kim với phóng viên « Việt-nam tân báo ».

Trong phòng khách rộng rãi mát mẻ, chung quanh có những cây dừa, cao giải bóng xuống thảm cỏ xanh, tôi đã được bàn hạnh yết-kiến vị Tổng-trưởng Nội-các mới.

Ngài tuy tuổi đã cao, song còn quắc-thuốc; hai mắt sáng đầy nghị lực, tiếng nói chững chững khúc-triết và trầm hùng.

— Thưa ngài, xin ngài cho chúng tôi biết quan-niệm chính-trị của Nội-các mới.

— Vâng. Bây giờ chúng ta cần phải làm việc làm. Trong 80 năm nay chúng ta bị bó tay không cử động được, nay nhờ cơ hội rất tốt ấy chúng ta được hành-dộng tự do, thì dù tốt ấy chúng ta không nên bỏ. Bỏ mất tức là chúng ta có tội với Tổ Quốc trước lịch sử.

— Thưa ngài, tôi chắc rằng trong thời kỳ này, làm việc không phải dễ.

— Vâng, nước nhà mới ở trong cơn hoang-mang, trong vòng lao lung bước ra ngoài cõi tự do. Trăm việc còn dở dang lắm,

— Theo ý ngài, thì việc gì cần thiết nhất ?

— Việc cần thiết nhất là tổ-chức lại những cơ-quan chính-trị đời tẻ mà chính phủ Pháp đã để lại. Công việc ấy không phải là dễ. Nội-các sẽ hết sức làm việc, xong quốc-dân cũng phải đảm nhận lấy bốn phần của mình. Các sự cải cách không phải nhất đán mà có một hiệu quả hiển nhiên được. Nhất là sự cải-cách nhân tâm và phong tục. Song tôi chắc chắn rằng với một lòng quả quyết làm việc, trên chánh-phủ, dưới quốc-dân, thì mục đích đó sẽ đạt được!

— Đó là một phần trong chương-trình chính-trị, thưa ngài. Còn quan điểm gì nữa không?

— Điều thứ hai nữa là nước Việt-Nam ở vào cõi Á-Đông. Chung một văn-hóa, một lịch-sử chúng ta phải lấy cõi Á-Đông làm trọng và sự tồn-vọng của cõi Á-Đông cũng là sự tồn-vọng của tổ-quốc chúng ta. Bây giờ nước Nhật-Bản lĩnh cái sứ-mệnh lập một nền trật-tự đó có thành lập được, thì cõi Á-Đông mới có thể sống trong sự thịnh vượng. Bằng không thì tất cả cõi Á-đông đều bị cái thảm họa làm thuộc-địa của Âu Mỹ. Vì thế cho nên nước Nhật-Bản mới hùng binh để đánh kẻ xâm lăng. Và sự độc lập của chúng ta cũng phụ thuộc vào sự chiến thắng của nước Nhật-Bản. Cho nên, muốn cho sự độc-lập đó được hoàn toàn thực hiện, chúng ta phải ủng hộ quân đội Nhật-Bản trong cuộc chiến-tranh giải phóng này.

Đến đây tôi đã thấy chiếc xe hơi ở Ngự-tiên văn-phòng ra với ông Tổng-trưởng Nội-các mới vào bộ kiến Hoàng-Đế, ông nói :

Tôi tiếc không được tiếp chuyện ông lần nữa. Tôi xin đề một lần khác.

Tôi thì lễ xong trở ra ngoài phòng khách, bên tai còn văng vẳng những lời của vị Tổng-trưởng của Nội-các mới đang mang nặng trên vai cái trọng trách cải-tạo Tổ-quốc để chống trở nên một nước Việt-Nam hùng cường trong một thời kỳ khó khăn nhất trên lịch-sử nước nhà.

GAO-SƠN

**BÂY GIỜ TÔI CỨNG NHƯ TRẠNG-SỰ BÊNHI-VỰC  
QUYỀN-LỢI CHO MƯỚC.**

(Lời tuyên bố của ông Bộ trưởng bộ  
Ngoại giao Trần Văn Chương)

Bạn đồng nghiệp phóng viên của Việt-Nam Tân-báo Huế đã được ông Bộ-Trưởng Ngoại-giao, tiếp đón một cách niềm nở,

Sáng ngày 27-4-45, tôi rời biệt thự vị Bộ-trưởng vào khoảng 9 giờ. Một biệt thự xinh-sinh, bốn hồ-sông (Phủ-sam), sơn còn tươi, tường còn mới. Lòng hân hoan tôi bước vào nhà lần đầu bộ Ngoại-giao trong Nội-các mới. Tôi được vị Bộ-trưởng và phu-nhân vui vẻ mời vào. Nhờ lòng tin cậy của ngài và nhờ linh hoạt của phu-nhân, câu chuyện liền trở lên dễ dàng, thân mật.

— Thưa ngài, ngài có thể cho chúng tôi biết cảm-tưởng của ngài khi nhận chức được không?

Là một vị trạng-sư lịch-duyet, ngài lại tỏ ra là một nhà ngoại-giao hết sức thận trọng. Ngài cân nhắc từng chữ, từng câu, dần đo từng ý, từng lời ;

— Trong lúc nước nhà gặp phong-hội mới, một tương lai nhiều hứa hẹn đang đón cho quốc-dân, cần phải nhiều người ra sắp đặt giúp nước, bởi vậy tôi đã lãnh chức Chánh-nhất-tòa Thượng-thẩm Hà-nội để tổ chức lại ngạch tư pháp Bắc-Kỳ. Bây giờ Đức Hoàng-đế ban đôn<sup>1</sup> tôi để coi việc ngoại giao thì tôi vâng lệnh. Trong hơn hai mươi năm, tôi làm trạng-sư bênh vực quyền lợi cho cá-nhân. Bây giờ tôi cũng như là trạng-sư bênh vực quyền lợi cho nước,

— Ngài đã định việc đặt lãnh-sự và Đại-sứ Việt-Nam các nước Đại-Đông-Á chưa?

— Đó là một việc chúng tôi rất lưu ý. Nhưng hiện nay chưa có thể tuyên bố được.

— Hiện nay có bọn sinh viên học gần xong năm thứ ba trường Luật hay đã đậu cử-nhân Luật rồi mà chưa có việc làm, họ háng hái muốn giúp việc trong lúc cần người này. Vậy ý kiến ngài thế nào?

— Các cử-nhân luật thì khi tôi lãnh chức Chánh nhất tòa Thượng thẩm Hà-nội, tôi đã định để các ông ấy được bổ vào ngạch tư-pháp mà không phải thi như hồi trước. Còn các sinh viên học đến năm thứ 3 mà chưa kịp thi, tôi tưởng nay mai sẽ được thi để lấy bằng cấp cử-nhân luật thì mấy sinh-viên ấy không nên bỏ học.

Ngày nay ai cũng muốn đem hết tâm huyết ra phụng sự Tổ-quốc. Mỗi người phải tự nghiên-cứu lấy một vấn đề chuyên môn thật giỏi. Phải tỏ rõ cho hoàn cầu biết chúng ta để người về bất cứ ngành chuyên-môn nào, chúng ta đủ sức để làm cho họ máy quốc-gia hay một cách mỹ-mãn.

Trong 60 năm nay, nước mình cũng như nước mạnh mà bị trời, biết đi mà không được đi, biết nghĩ mà không được thi hành. Bây giờ được cỡi trời, nhưng tay chân còn bị tê liệt. Trước nhất ta cần phải « tìm lại » tay chân của ta, rồi mới đứng giậy vững vàng, rồi mới có thể đi quả-quyết,

Không mấy ngày nữa, ai ai cũng phải cống nhận rằng nước ta có đủ chân tay, có đủ người và có đủ chí khôn để làm một nước độc-lập mạnh-mẽ.

Chính nước Nhật-Bản đã bày tỏ cho hoàn cầu biết rằng bao giờ một nước đã khôn mà có quyền tự trị thì không mấy năm mà thành ra một nước giàu có mạnh mẽ. Gần đây mới Đức thua trận 1914-1918 đã bị thu binh khí, mà trong có 6 năm, từ 1933 tới 1939 thành

một đại cường quốc. Nước Nga chỉ có thi hành hai chương-trình năm năm, mà trở nên mạnh biết bao. Thế thì chúng ta bây giờ chỉ cần đồng tâm hiệp lực, bỏ sự ganh ghét, bỏ quyền lợi riêng, ai ai cũng một lòng phụng-sự Tổ-quốc thì không mấy chốc nước ta trở nên một nước giàu có, mạnh mẽ.

Ở nhà vị Bộ-trưởng bước ra, lòng tôi đầy hy-vọng vào tương-lai rure rõ của dân tộc, của giống nòi.

N. T. G.

**LẦN ĐẦU TIÊN TỪ NGÀY NHẬN CHỨC TỚI GIỜ ÔNG BỘ-TRƯỞNG BỘ NGOẠI-GIAO TRẦN-VĂN-CHƯƠNG HIỆN THỜI CÒN LƯU TẠI HÀ-NỘI, ĐÃ CÔNG BỐ VỀ CĂN BẢN NỀN NGOẠI GIAO CỦA NƯỚC VIỆT-NAM CẦN PHẢI NOI THEO**

Lời tuyên bố, tóm tắt như sau : “Tôi tưởng cần phải có sự đoàn kết chặt chẽ nước tôi với các nước khác tại Á-đông kể về toàn thể và kể về phần riêng cả với nước Nhật-bản,

Trận chiến tranh này sẽ tỏ ra rằng các nước nhỏ chỉ có thể tự vệ có công hiệu đối với cuộc ngoại xâm về kinh tế hay võ bị, khi những người nước ấy khôn ngoan biết đoàn kết với các nước khác để hợp thành một liên bang mạnh hơn của những nước độc lập.

“Chính do sự đoàn-kết bằng thực sự chỉ có thể nay nó bằng bình đẳng và bác-ái đã khiến cho các nước ở Mỹ và ở Nga-sô-viết được mạnh. Những nước ấy đều là những nước độc lập nhưng có đoàn kết. Sự thiếu đoàn kết thực sự sẽ là cái nguyên nhân xấu xa của sự rã ròi của đế quốc Pháp và cả đế quốc Anh.

“Nước Nhật bản đã hiểu rõ điều đó nên khi giải phóng cho các nước thuộc địa cũ của Hòa-lan, Pháp, Anh và Mỹ đã công bố ngay sự độc lập của các nước ấy và đã mời những nước ấy hợp thành một khối thịnh-vượng chung trong Đại-Đông-Á.

“Làm vậy, nước Nhật đã làm đầy đủ các chức-vụ lịch sử đàn anh trong châu Á và tuyên truyền cái ý nghĩa lớn lao có thể sẽ thực hiện được mặc dầu khi hết chiến tranh : Ý nghĩa một sự đoàn kết Á-châu trong nền độc lập và trong sự xứng đáng.

**TĂNG LƯƠNG CHO TIÊU CÔNG CHỨC, GIẢM THUẾ CHO DÂN NGHEỒ, BỎ CÁC MÓN CHI TIÊU MUY HOÀNG VÔ ICH**

*Đó là chương trình làm việc của ông bộ trưởng  
bộ Tài-chính Vũ-văn-Hiền*

Tòa soạn « Việt-Nam Tân Báo » đã riêng dành cho tôi cái hân hạnh được yết kiến ông Vũ-văn-Hiền, bộ-trưởng bộ Tài-chính. Thoáng thấy tôi ông lộ ra vẻ vui mừng và niềm nở. Cái duy nhất mà chúng gặp nhau trên tờ Thanh-ngũ; bây giờ đã được dịp lo ở đây tất cả về êm-đềm và tâm-thâm. Tôi cảm thấy như đang ngồi trong tòa soạn.

Tôi bắt đầu hỏi :

— Ngài vui lòng cho chúng tôi biết về sự tổ chức nền tài-chính sau đây của nước nhà.

— Ông-dung và từ-lớn ông đáp câu hỏi của tôi với những lời chậm rãi nhưng chắc chắn :

— Phần tài-chính là phần quan trọng của nước nhà. Chúng tôi đang tiến hành công việc trong sự tổ chức có trật-tự. Ở đây chúng tôi chỉ có thể cho biết về mặt đại-cương thôi. Trước kia mặt tài-chính bị chia ba hỗn nọi, nên công việc thành rắc rối khó khăn. Về mặt tài-chính Nam-triều và Bảo-hộ thường không đi đôi với nhau. Bây giờ chúng tôi phải chú trọng về sự xếp đặt điều hòa với nhau để sau đây dễ kiểm soát. Công việc ấy cũng có thể gọi là tạm yên. Bây giờ chúng tôi đang trò-linh về sự thành lập một ngân sách duy nhất cho chính-phủ Việt-Nam. Có ngân sách ấy với sự tiến-hành có phương pháp, có quy củ, nước Việt-Nam ta mới mong có ngày thịnh vượng lên được.

Quốc gia hiện giờ lại cần tiền nhiều lắm. Nghĩa là dân gian chúng biết yêu nước lại còn phải biết hy-sinh nhiều. Sự làm tướng một quốc gia độc-lập không cần phải thuế khóa phần nhiều do những khối óc khôn đại xướng ra. Tuy nhiên chúng tôi cũng đề ý đặc biệt đến hai vấn đề này :

1) Là nghĩ đến đám dân nghèo đang sống trong nơi khốn khó, trong sự thiếu thốn về đủ mọi phương diện. Với đám dân đáng thương ấy chúng tôi phải nhất quyết theo chính sách công bằng. Nghĩa là người nghèo cũng phải chịu thuế những số thuế ấy sẽ dảm bớt, hay dùng ra phải ít hơn người khá giả để họ có thể đóng góp được và dễ dàng hơn xư.

2) Là bỏ những món chi tiêu huy hoàng vô ích. Nghĩa là những món chi tiêu hào nhạng bề ngoài để cốt khoe khoang, hay cốt phô bày trong lễ nghi có tính cách trưng diện.

Ngheing một lát, ông lại nói tiếp câu chuyện vọi về sốt sáng như cũ :

Chúng tôi cũng còn lưu tâm đến vấn đề lương phạn của các công-chức nhỏ. Vì đã từ lâu họ chịu sống trong sự khổ sở và thiếu thốn đủ cách. Sự công bằng đối với lớp người này rất cần. Vì lẽ dễ hiểu là người ta cũng chỉ có thể hy-sinh có hạn thôi. Nhất là có kẻ đủ thừa người thiếu-thốn thì công-lý sẽ có ngày mất chỗ thực dụng.

Nhưng một điều khó là phải xếp đặt thế nào cho bọn công-chức nhỏ thêm lương và bọn dân nghèo bớt thuế. Hai chuyện nghe ra thì chừng mâu-thuẫn lắm và cũng mâu-thuẫn thật. Nhưng bốn phận chúng tôi là phải gắng làm việc thế nào cho đẹp bớt sự vô lý bất công được chừng nào hay chừng nấy.

— Ngài có thể cho chúng tôi biết số phận đồng bạc Đông-dương sẽ ra sao không?

Không phải nghĩ-ngợi lâu, ông Bộ-trưởng tiếp :

— Chúng tôi biết một phần đồng dân chúng đang lo ngại về mặt ấy. Vì như họ tưởng : số phận đồng bạc Đông-dương sẽ định đoạt được cái tài sản của họ. Nhưng chuyện không khó lắm. Vì Chính-phủ Việt-Nam chỉ có việc điều đình xếp đặt với các nhà cầm quyền Nhật-bản là xong cả. Tóm lại, nhiều công việc đang thi hành chúng tôi chưa có thể nói ra được,

Chúng tôi chỉ biết làm đến đâu tuyên-bố đến đó thôi. Nhưng công việc của chúng tôi đang làm hay sẽ làm có thể biết rõ được trong lời tuyên-cáo của Nội-các là duy nhất tất cả các công sở về tài chính và hết sức công bằng ».

Tương cũng đã lạm dụng lòng tôi của ông Bộ-trưởng quá nhiều, tôi xin cáo biệt. Dưới lời ra tận cửa ông vẫn giữ luôn được sự hòa nhã trên gương mặt trang nghiêm và sự đứng đắn trông đời mặt cương quyết.

THANH-TINH

**CHÚNG TÔI DỰ VÀO NỘI-CÁC LÀ CỐT ĐỀ THAY MẶT CHO DÂN CHÚNG**

*Bác sĩ Hồ-lá-Khanh tuyên bố :*

**Chính-phủ không thâu lúa của dân nữa**

Ngày 11-5-45 chúng tôi được ngài tiếp một cách rất giản dị.

— Thưa Ngài, cảm tưởng ngài khi nhậm chức như thế nào.

— Trước đây những người làm thượng-thor là những người của chính-phủ. Họ không phải là dân mà cũng không đại diện cho dân. Cho nên quyền lợi của dân ít khi được người ta đem hết tâm trí ra bênh vực.

Ngày nay khác. khác hẳn. Chúng tôi tuy làm bộ-trưởng nghĩa là phải lo cai trị, trong xứ cho yên, phải lo cho dân được no ấm, nhưng điều quan hệ nhất là chúng tôi dự vào Nội-các cốt để thay mặt cho dân chúng. Chúng tôi sẽ đặt những cơ quan để liên-lạc mặt thiết chính-phủ và dân-chúng.

Dừng một lát như để suy nghĩ, ngài lại nói :

-- Nếu làm một ông bộ-trưởng ngày nay mà cũng như làm một cụ thượng thor ngày trước, thì thiết tưởng nhiều người có thể làm thay chúng tôi. Chúng tôi đến đây là chỉ muốn thay mặt cho dân chúng.

Rồi với một giọng cương quyết :

« Tôi tin rằng chỉ có thể mới tránh được sự cách biệt giữa dân chúng và chính-phủ. Chỉ có thể dân chúng và chính-phủ mới hiệp-tác với nhau thành một khối mạnh mẽ để cho lực-lượng nước ta trở nên một lực-lượng đáng kể trên hoàn cầu.

Chúng tôi xoay sang vấn đề kinh tế Ngài nói :

« Trước đây, nền kinh tế chủ về cá nhân, không tổ chức để bênh vực quyền-lợi cho quốc-dân. Từ khi có chiến-tranh người Pháp thi hành một chính sách kinh tế chỉ huy theo cách lập liên-đoàn. Chính sách ấy chỉ bênh vực lợi quyền nhà buôn Pháp và rất thiệt hại cho nhà chế-tạo và nhà tiêu-thụ. Nghĩa là tất cả quốc dân Việt-Nam giàu hay nghèo cũng đều bị thiệt hại.

Còn hiện nay!

Hiện nay; chiến-tranh còn kéo dài; tình thế lại nguy hơn trước. Sự hoạt-động của Chính-phủ gặp rất nhiều trở ngại. Cho nên cũng cần phải thi hành một chính sách kinh-tế chỉ huy. Những mục đích sẽ khác hẳn. Mục-đích chính sách kinh-tế ngày nay là giúp cho nhà chế-tạo và nhà tiêu-thụ để làm cho sự sản xuất bình thường; để làm cho dân gian đỡ đói khổ và để cho các thương-gia Việt-Nam khỏi bị ngoại quốc áp bức.

— Ngày nay có một việc khẩn cấp là nạn đói ở miền nam. Chính-phủ đã thử những phương pháp gì để giải quyết?

Còn một vấn đề rất khó giải-quyết mà bộ kinh tế cùng các bộ tiếp-tế, tài-chính và cứu-tế đã dự định các phương-pháp khẩn cấp để cứu mấy triệu vạn dân ở Bắc. Chính-phủ đã có một chương trình đặc biệt để thi hành tại Trung kỳ. Gồm nhất là :

- 1) Phải giúp các nhà nông;
- 2) Phải đủ thóc gạo cho công chức dùng;
- 3) Và phải đủ gạo nuôi kẻ đói.

Đồng thời, có thể đem một phần dân ở Bắc vào Nam trước là để cho họ ăn, sau lại có thể dùng họ để làm việc, để khai khẩn.

Rồi ngài kết luận :

« Dầu sao, nạn đói nặng quá ! Chính-phủ chỉ có thể làm cho dân đỡ khổ đi ít nhiều mà thôi, chứ không sao giải quyết vấn đề đó một cách hoàn toàn chu đáo được »

— Có một vấn đề làm cho dân rất lo sợ : đó là vấn đề «thâu lúa». Chính-phủ có thể bỏ đi được không?

— Chính-phủ sẽ không thâu lúa nữa. Nhưng quốc dân phải nhớ rằng, chúng ta còn ở trong vòng kinh tế chỉ huy. Tất nhiên sự mua bán lúa còn về tay Chính-phủ định chủ không được hoàn toàn tự do. Tạm thời nông dân nên giữ lúa lại nhà. Chính-phủ sẽ lập những cơ quan mua lúa với một giá nhất định, nhưng không thiệt tí nào cho nhà nông cả.

— Tương lai nền kinh-tế Việt-Nam sẽ như thế nào?

— Chính-phủ đang dự bị một chương-trình lập một nền kinh tế tổ chức theo liên đoàn. Đó là bước đầu, trong chính sách kinh-tế chỉ huy mà hiện thời ở trên hoàn-cầu ai cũng cho là cần-thiết. Dầu sao muốn cho nền kinh-tế tương lai được vững, xứ Trung-kỳ không thể đứng riêng ra được. Phải thống nhất ba kỳ. Phải có một ngân sách toàn nước Việt-Nam mới thông bằng được. Xứ Trung-kỳ đứng riêng không thể đủ sống được.

— (Trên hoàn-cầu địa vị kinh tế của nước ta như thế nào?)

— Hiện nay thì địa-vị nước ta thật kém, đối với kinh-tế hoàn cầu. Nhưng dân ta là một dân thông-minh có nhiều óc sáng kiến, lại khéo tay và đầy lòng kiên-nhẫn, chúng ta lại sinh sản nhiều. Nếu chúng ta được phát-triển những khả-năng mạnh-mẽ ấy, nghĩa là chúng ta đủ cơm ăn, đủ trường học và nhất là nếu chúng ta được thống-nhất sơn-hà, nếu chính-phủ và dân-chúng liệp tác chặt-chẽ với nhau thì 25 triệu người có tổ-chức không phải là một lực-lượng không đáng kể trên hoàn-cầu ».

Ở phòng giấy Bộ-trưởng bước ra, tôi có cảm tưởng như đã đoạn tuyệt với dĩ-vãng và vừa song một cảnh tượng tương-lai rực rỡ.

THẠCH-ANH.

## CHÍNH-PHỦ ĐANG TRỪ PHƯƠNG-PHÁP NHANH CHÓNG ĐỂ CỨU NẠN ĐÓI KHỦNG KHIẾP Ở MIỀN BẮC VIỆT-NAM.

### ÔNG BỘ-TRƯỞNG BỘ Y-TẾ — CỨU-TẾ TUYÊN-BỐ

Thưa ngài — chúng tôi hỏi — ngài có thể cho chúng tôi biết cảm tưởng đối với tình hình trong nước được không ?

— Tình-hình trong nước ta rất đang hy-vọng. Cơ-hội này là cơ-hội hiếm có để chúng ta tự cứu. Và có tự cứu được hay không, đấy là do sự gắng sức của cả quốc-dân ta. Bấy giờ ta phải nỗ lực mà làm việc, trong im-lặng và trật-tự.

— Công việc của bộ Y-tế — Cứu-tế ngày nay như thế nào ?

— Hiện nay công việc khẩn cấp là việc cứu-tế. Chính-phủ đang trừ phương-pháp để cứu nạn đói khủng khiếp ở miền Bắc Việt-Nam. Chậm ngày nào là thêm hàng vạn người chết đói. Việc khó khăn nhất trong vấn đề tiếp tế ấy là việc chuyên chở. Bộ Y-tế Cứu-tế đã liên lạc với bộ Tiếp-giữ để làm hết cách cho sự chở gạo ra Bắc được mau chóng. Một ví dụ : Hiện nay có 1500 tấn thóc đã tới Đà-nẵng; một phần đã được cho ra rồi.

— Sự tổ chức nền y-học sau này như thế nào.

— Còn một vấn-đề cần có thì giờ mới định được. Tạm thời chính-phủ sẽ tìm cách để mở các trường hiện còn đóng cửa. Trường y-khoa đại học ở Hà-nội, trường Xã-hội y tá ở Sài-gòn, trường cô-dơ ở Hà-nội trường Khán-hộ ở Hà-nội và Hải-dương

Ngạch y-tế hiện nay cần dùng rất nhiều người giúp việc. Trong thời kỳ kiến thiết này, phải lợi dụng ngay những người đã đủ kiến thức để làm việc.

— Ngày nay chỉ có thành phố là hưởng một ít kết quả tốt đẹp của tân-y-học. Vậy chính-phủ sẽ dự định thế nào cho vệ-sinh và tân-y-học phổ cập đến hương thôn ?

— Việc phổ thông vệ-sinh và tân y-học hương thôn là một việc lâu dài, cần phải đợi thì giờ mới có thể tổ-chức cho hoàn hảo được.



Dầu sao, chính-phủ cũng sẽ dùng những phương pháp mà ban Truyền ba Vệ-sinh và Tân-y-học của sinh-viên Trường Thước đã áp dụng, như truyền đơn, tranh ảnh, nói chuyện vân vân... Ngoài ra, lại có thể dùng chiếu bóng, kịch ngân, chèo ngân, để đập mạnh vào trí tưởng tượng của dân quê.

Nhưng cần nhất là phải gây cho các hương sự, cho các tư học một ít kiến thức về vệ sinh và Tân-y-học. Những nhà giáo ở hương thôn sẽ là những người truyền bá, rất đặc lực, rất được các gia đình tin cậy.

— Hiện nay ở hương thôn, thuộc Nam còn được phần đông nhân dân thông dụng. Vậy có thể có một sự cạnh tranh giữa hai thuốc ấy không?

Nghe thuốc Nam có nhiều khuyết-diểm: Thiếu tổ-chức. Không có cơ-quan đào tạo thầy lang, không dùng những phương-pháp mới, công việc nghiên cứu sưu tầm không có. Nhưng cũng có vài cái hay. Bồn-phận của Tân-y-học là phải dùng phương pháp khoa học mà nghiên-cứu, vài chỗ ấy. Công việc sẽ rất lâu dài... những khi Tân-y-học lợi dụng được cái hay của thuốc Nam, thì đó là một việc rất có ích. Cao nên, giữa thuốc tây và thuốc ta không có xung đột. Trái lại, phải có một cuộc hợp tác để mưu sự ích chung.

— Hiện nay những viện Pasteur làm việc như thế nào?

— Những viện Pasteur là những nhà nghiên-cứu có tính cách quốc tế. Khoa học ngày nay là một việc chung cho cả hoàn-cầu. Vì thế mà những viện Pasteur ở nước ta vẫn hoạt động như trước, không kể gì quốc-tịch, ai có tài có học là phải giúp việc cho nhân loại.

Đối với sức-khỏe của quốc dân ý kiến ngài ra sao?

Người Việt-Nam không to lớn nhưng rất giỏi giang. Nếu vệ sinh và tân-y-học được phổ cập khắp dân gian, nếu việc ngăn ngừa các bệnh truyền-nhiễm được tổ chức một cách chu đáo, dân ta sẽ thành một dân-tộc đủ sức mạnh để làm một phần tư đáng để ý trong hoàn-cầu để có thể gánh vác một phần trách nhiệm trong việc xây dựng thế giới mai sau?

Những lời nói đầy tin tưởng mạnh mẽ, đầy nhân đạo thiết tha, khi chúng tôi từ giã ngài vẫn còn vang, vang.

N. T. G.

DUY NHẤT NGÂN SÁCH

VÀ LÀM THỰC HIỆN SỰ CÔNG BẰNG THUẾ KHÓA?

Lời tuyên bố của Bộ-trưởng

Bộ tài-chính VŨ VĂN-HIỆN.

Chưa được ông Bộ-trưởng Bộ Tài-chính Vũ-văn-Hiện tiếp chiêu hôm thứ sáu sáng chúng tôi lại đến tìm gặp ông ngay chiều hôm sau tại dinh Khâm-Sai.

Bắt tay chúng tôi xong ông Vũ-van-Hiền đi ngay vào câu chuyện :

— Theo như lời-tuyên-cáo của Chính-phủ mục đích hiện nay là thực hiện sự duy nhất và công bằng về Tài-chính.

« Duy nhất, về ba phương diện : thuế-khoá, chi tiêu và tổ-chức).

Trung-kỳ có một ngân sách trung của toàn xứ, lại có ngân sách riêng cho Nam-triều, viên-chức Bảo-hộ và viên chức Nam-triều, lương khác nhau ; thuế-khoá thì Tây, Ta, Tàu, Nam, Bắc khác nhau. Thí dụ như thuế tư ích thì ở Bắc-kỳ bỏ đã lâu rồi, mà ở Trung-kỳ hãy còn.

Nay Chính-phủ đã thống nhất các cơ quan điều khiển nền tài-chính. Từ tháng bảy dương lịch này, ta sẽ có một ngân sách Việt-Nam độc nhất cho những khu vực trực tiếp đặt dưới quyền chính-phủ. Đó mới là một bước đầu mà chỉ là một buổi đầu thôi.

Chúng tôi ngắt lời ông Bộ-trưởng để hỏi :

— Ai cũng nhận thấy thừa nhiều công chức quá. Chắc chính-phủ đã nghĩ đến sự thái bớt ?

— Về viên-chức, chính-phủ đã lo đến số phận của những tiểu công chức, và vừa cấp cho hạng công chức thuộc Nam-triều đủ hai thứ phụ cấp khu vực và gia đình để họ yên tâm làm việc quốc-gia. Nhưng như thế tức là bắt buộc chính-phủ phải thái dần những phần tử vô ích và lười biếng không biết trọng kỷ-luật.

Ông Vũ-van-Hiền nói đến sự công bằng trong vấn đề tài-chính.

— Về tài-chính công bằng ta bao giờ cũng chia gánh nặng đều cho mọi người tùy của người ta.

« Thí dụ, người có 100 đồng chịu 1\$, thì dễ. Trái lại, người có 0\$50, chịu 1\$, là chính-phủ không biết tùy theo sức gánh vác được của người dân. Ở nước nhà, người nghèo bị hy-sinh nhiều lắm. Nay chính-phủ nghĩ đến sự giảm bớt gánh nặng cho những người ấy.

« Trong vòng non một tháng nhận trách nhiệm với Nội-các chúng tôi mới thi hành được vài điều mà thôi. Thứ nhất là bãi bỏ hẳn thuế thân cho dân vô-sản Trung-Kỳ. Đối với người làm công, các viên chức còn làm hay đã hưu-tri, chính-phủ đã miễn thuế tỉ-lệ cho tất cả những người trong đồng niên dưới 1.200\$,

« Riêng về Bắc-hộ Việt-Nam, tôi sẽ đi tìm lý từng nơi bị đời quá rồi sẽ tùy từng tình mà giảm bỏ bớt thuế cho dân ».

Hỏi ông cho chúng tôi biết thêm :

— Ở Trung-kỳ có vấn đề tiền đồng, tiền kẽm rất phức-tạp, nên Chính-phủ đang tìm phương-pháp giải-quyết. Và hiện nay, có một vấn đề cấp bách mà các báo Bắc-kỳ đã nói đến

nhieu là sống trong tình cảnh đói kém, các tiểu nông gia cầm cố bán hết đủ mọi thứ. Để cứu vãn hạng nông gia ấy, tôi đã xin ban hành ở Trung-kỳ một đạo dụ « triển nộ » hiện đã thi hành từ Thừa-thiên ra đến Thanh-hóa. Gòn ở đây chính-phủ đã ủy cho ông Khâm-sai nghiên cứu đề đem thi hành đạo Dụ đó cho dân tình đói kém.

Theo T. M. THANH-ĐẠM

## ĐẠI XÁ TẤT CẢ CHÍNH TRỊ PHẠM, TRỪNG THANH QUAN LẠI VÀ BÀI TRỪ TỆ HỐI LỘ

*Đó là những việc cần làm trước nhất của ông  
Bộ-trưởng Tư-pháp Trịnh-dinh-Thảo*

Đài vô-tuyên-diện Sài-gòn vừa phất âm một cuộc phỏng-vấn ông Trịnh-dinh-Thảo, Bộ-trưởng bộ Tư-pháp và ông Hồ-tá-Khanh, Bộ-trưởng bộ Kinh-tế Tân Nội-các Việt-Nam. Chúng tôi xin thuật lại dưới đây cuộc phỏng-vấn ấy và lời tuyên-bố của hai vị Bộ-trưởng.

Trong số các vị Bộ-trưởng mới do Thượng Dụ Đức Việt-Nam Hoàng-Đế ngày 17 tháng 4 bổ dụng, có 3 vị hiện còn ở Nam-kỳ và nay mai sẽ ra Huế. Ba vị bộ-trưởng ấy là các ông Trịnh-dinh-Thảo, bộ-trưởng bộ Tư-pháp, ông Lưu-van-Lang, bộ-trưởng bộ Giao-thông — Công-tác và ông Hồ-tá-Khanh, bộ-trưởng bộ Kinh-tế.

Ông Trịnh-dinh-Thảo là một luật-sư xuất-sắc vào bậc nhất ở Đông-dương, đã từng tỏ biệt tài trong những cuộc biện hộ cho các bị-cáo, can các vụ án lớn về chính-trị và đã nói tiếng là hộ-pháp của kẻ yếu đuối và bị áp-chế.

Trước lúc ông Thảo lên đường tựu chức, chúng tôi có đến phỏng-vấn ông tại văn phòng ông. Một sự tình cờ khiến hôm ấy chúng tôi gặp luôn ông Hồ-tá-Khanh tại đấy.

Vị bộ-trưởng bộ Kinh-tế nước Việt-nam độc-lập Hồ-tá-Khanh là một nhân vật dẫu-vọng nổi tiếng về y-khoa và các vụ hoạt-động xã-hội. Cả hai ngài đều có ý-chí cương-quyết trùg tu nước Việt-nam cho xứng-đáng địa vị một nước hoàn-toàn độc-lập.

Ông Trịnh-dinh-Thảo tuyên bố với chúng tôi như sau này :

« Sau 30 năm tiếp xúc với văn-minh Pháp, nước Việt-Nam đã bị xáo trộn hoàn toàn. Lòng tin của chúng ta trở nên mềm-yếu. Chúng ta phải trùg tu lại đất nước. Cần phải quay về với tập tục cổ truyền và nền đạo đức Á-đông chúng ta. Phải cải tạo một xã-hội Việt-Nam biết kính trọng luân lý ngàn xưa. Luôn luôn, chúng ta chỉ vâng theo một người hướng - đạo là bản phận.

Công việc đầu tiên của chúng tôi là đại xá tất cả chính-trị phạm vì họ đã chiến đấu cho cuộc độc-lập của đất nước. Không những thế, họ lại nên được giúp đỡ trông gia đình của họ và được miễn lễ để họ cùng chúng ta góp sức vào công cuộc kiến thiết và cải tạo quốc-gia. Chúng ta phải biết ơn họ.

Kể đó là việc trưng thanh quan lại và bài trừ tệ hối lộ. Muốn được vậy cũng cần phải cải thiện đời sống quan lại mới tránh khỏi tệ ấy.

Về phương-diện cải thiện cá-nhân chúng ta cần phải bài trừ nghiêm khắc nạn cờ bạc đã gây nên biết bao thời hư tật xấu.

Nói tóm tắt, nền công lý ban bố sẽ là nền công lý lương hảo hoàn toàn.

Quay lại ông Hồ-tá-Khánh chúng tôi được nghe lời tuyên bố như sau này:

« Nền kinh tế nước Việt-Nam lâm vào cảnh nguy khốn.

Công cuộc cung cấp vật thực ở vào một tình thế khó khăn đặc biệt. Như ông Tổng trưởng Nội-các Trần-trọng-Kim đã nói, trước nhất phải lo cung cấp cho miền Bắc đương bị nạn đói kém.

« Trước kia chúng ta phải sống cho người Pháp, ngày nay chúng ta chỉ sống cho chúng ta mà thôi. Những thương-diểm do người Pháp lập ra, về nguyên tắc thì rất tốt, song về thực hành chỉ lợi cho người Pháp trước nhất. Bây giờ phải làm cho các thương-diểm ấy có lợi cho cuộc sinh hoạt người mình và giúp vào nền thịnh vượng toàn thể. Công cuộc cải-tạo nền kinh tế cần phải có nhiều thì giờ mới có hiệu quả. Bây giờ tôi chưa muốn cải cách triệt để. Các phương sách tạm thời cần phải duy-trì và chúng ta phải tuân tự mà tiến ».

Hai vị Bộ-trưởng mới tại nói cho chúng tôi biết lần này là lần đầu nước Việt-Nam có một Nội-các không có bàn tay ngoại-quốc nhúng vào. Ông Tổng-trưởng sẽ ráng hết sức để hồi đáp trong muôn một vào công cuộc cải-tạo nước Việt-Nam khỏi bại của chúng ta.

Tôi về khiêm nhượng, hai vị Bộ-trưởng mới nói với chúng tôi rằng mặc dầu tự thấy ít tài năng hai ngài cũng được Hoàng-Thượng vời ra giúp nước. Để báo đáp ơn tri-ngộ ấy hai vị Bộ-trưởng sẽ quyết theo hrong tâm mình để làm tròn nghĩa vụ đối với Tổ-quốc.

Theo Việt-Nam Tân-Báo

## VIỆC HUẤN LUYỆN HAI HÀNG THANH-NIÊN TIỀN TUYẾN VÀ THANH-NIÊN XÃ-HỘI

Có một mục đích chung giữ vĩnh-viễn nền độc-lập nước nhà.

Lời tuyên bố của ông Bộ-trưởng bộ Thanh-niên Thế-Thao  
với các đại-biên các báo hàng ngày

Ông Bùi-hữu-Khánh, bí thư của ông Khám-sai đưa chúng tôi vào phòng tiếp tân dinh Khám-sai. Một lát, ông Phan-Anh bước vào phòng với một nụ cười. Rồi, cho ông Khánh giới thiệu lần lượt bốn đại biểu 4 báo hàng ngày ông Phan-Anh niềm nở mở đầu:

Tôi đến đây tiếp các ngài với một món nợ. Vì, ngay khi được nhận chức Bộ-trưởng Bộ Thanh-niên Thế-thao các ông phòng tiên các báo đến nhà riêng tôi liền. Tôi chưa dám tuyên bố gì trong khi đó. Vì tôi chưa vào Huế, chưa nhận được mệnh lệnh của nhà Vua và của Nội-Các.

Hôm nay tôi xin thành thực cảm ơn thịnh tình của các nhà báo và cử quốc dân đối với tôi. Và nhân thế, tôi trả món nợ mà tôi còn thiếu các ngài.

Ngừng giây lát, ông Phan-Anh nhìn chúng tôi một lượt rồi tiếp.

Ở Trung-kỳ chúng tôi đã có một chương trình về tổ-chức thanh-niên. Chương trình đó chúng tôi đã mang ra hoạt động rồi. Và sẽ mang thi hành khắp nơi ở đây.

Chúng tôi hết sức dàn xếp để thi hành cho bằng được chương trình ấy.

Chúng tôi chia thanh-niên làm 2 hạng: Thanh niên Tiên tuyền và Thanh-niên xã-hội.

Tôi nói trước về Thanh-niên Tiên-tuyền, Tôn-chỉ là huấn luyện tinh thần và sức khỏe của Thanh-niên để đào tạo thành thủ lĩnh, thành những đội chiến sĩ, những nghĩa binh.

Cách huấn luyện thi thọ tổ chức binh bị nhưng không phải chỉ huấn luyện theo binh bị mà thôi. Đã có sẵn một chương trình.

Thanh-niên Tiên-tuyền được lựa chọn theo nhận phạm, học lực. Và cần nhất phải có óc thi xả, không có gánh nặng gia đình. Nếu có, phải tạm gác một bên.

Thanh-niên Tiên-tuyền được huấn luyện trong trường Cao-đẳng và Sơ-đẳng.

Trường Cao-đẳng trước hết, mở tại Kinh-dô, rồi Hà-nội, rồi các nơi, Trường Sơ-đẳng thì mở tại các tỉnh to như Vinh, Nha-trang, Faisoo, Nam-dịnh, Hải-phòng.

Hạn học tối thiểu đã là 4 tháng. Nhưng sau 4 tháng đầu ấy, Thanh-niên Tiên-tuyền nếu chưa được quốc-gia dùng đến, phải ở lại học nữa.

Những trường này đang còn ở thời kỳ giao-thập để thành lập tại Huế. Nhà trường đã định thiết lập tại trường học Nguyễn-trường-Tộ để mở bậc-Cao-đẳng.

Rồi ông Phan-Anh nói tiếp sang hàng thanh-niên thứ hai:

Hạng thanh-niên này đã gia nhập vào các cơ quan xã-hội như tuyên-truyền, cứu-tế, bảo-an v. v . . .

Trường huấn luyện thanh-niên xã hội sẽ mở khắp nơi. Ở trường ra thanh-niên sẽ là các chỗ từ thôn quê đến thành thị lập những đoàn thanh-niên. Đơn vị là ở làng. Mỗi đoàn số tối thiểu là 10 người. Lần lượt, các đoàn sẽ được thành lập tại các phủ, huyện, tỉnh có liên lạc với nhau để tiện sự hành động và tương trợ.

Thanh-niên xã-hội gồm có các giới tri thức, lao-công, và nông dân. Lực lượng cần được chú trọng nhất là ở giới lao-công và nông dân.

Thanh-niên xã-hội phần đông sẽ là học-sinh, công chức, kỹ nghệ, thương mại. Riêng giới học sinh phải cưỡng bách nhập vào thanh-niên xã hội. Đến tuổi 18, học sinh phải có ở trong hàng ngũ thanh-niên đó. Còn công chức, lựa trong đám người dưới 35 tuổi và cần cử về phương diện sức khỏe và học thức.

— Công chức có được sung vào hàng ngũ thanh niên tiên-tuyền không?

— Có thể lắm, cần nhất họ phải thoát ly công sở và tạm gác gia đình ra một bên, và tuổi họ, phải dưới 35.

Ông Phan-Anh giơ đồng hồ bỏ túi ra như có ý nhắc ông nói với chúng tôi đã quá nhiều rồi. Chúng tôi cũng đứng dậy. Ông bắt tay với một chuỗi cười nụ:

— Tôi nhường ông bộ-trưởng bộ kinh-tế ra tiếp các ông.

THANH ĐẠM

## ÔNG BỘ TRƯỞNG THANH NIÊN TUYÊN-BỐ CHƯƠNG - TRÌNH HÀNH ĐỘNG

Theo lời ông bộ-trưởng : « Thanh-niên phải có lý-luật, có phương châm, phải biết bền gan chờ đợi, phải biết nỗ lực hy-sinh.

Đứng làm đạo quân tiền tuyến của nước nhà trong giai đoạn lịch-sử này, thanh niên chúng ta được có một vinh - dự hiếm có. Nhìn lên những lớp thanh niên đã đi trước ta trong mấy chục năm nay, ta thấy biết bao can đảm, biết bao nhiệt huyết, dù máu đào nhuộm đoạn đầu đài, dù xương thịt phơi nơi chiến địa mà vẫn có bao người hăng hái, quyết mưu toan khôi phục lại nền độc-lập nước nhà.

Muốn noi theo gương thị xã đó, thanh niên chúng ta phải làm tròn nhiệm vụ của một đoàn tiền tuyến có huấn luyện có tổ chức.

Nhưng trong thời kỳ này, chúng ta không được bông bột quá và cũng không nên do dự quá. Lúc này chúng ta phải kiên gan, bền chí lạng lẽ mà cùng nhau tiến bước trật tự.

Để đi tới chỗ đó, thanh-niên cần được huấn luyện theo một tinh thần mới lấy sự bảo vệ nền độc lập Việt-nam làm mục đích, tất cả sự tổ chức và tất cả sự hoạt động của Thanh-niên Việt-nam đều theo một mục đích duy nhất đó.

Muốn đi tới mục đích ấy, thanh niên không những phải hy-sinh tâm trí, sinh mệnh mà còn phải đoàn kết lại thành một khối bất di bất dịch để phụng sự quốc gia.

Ông tuyên bố chương-trình tổ chức thanh niên.

Trước khi bước xuống diễn đàn, ông Phan-Anh nói :

« Hôm nay đến đây, tôi có một câu muốn tuyên bố trước thanh thiên bạch nhật, là cần phải có một sự liên lạc mật thiết giữa quốc dân và chính phủ. Tôi nguyện rằng mỗi ngày, mỗi giờ mỗi phút còn đảm nhiệm hướng dẫn thanh niên chúng tôi chỉ đau đớn thiết tha, chỉ nghĩ đến mọi việc làm, mỗi bước tiến, mỗi bước lui là phản ảnh của chúng tôi đối với quốc dân. »

Khi ông rút lời, toàn thể thanh niên hoan hô nhiệt liệt đề biểu tình tán thành những lời đầy hứa hẹn của ông trước một chương trình kiến thiết nền độc-lập.

Ông cũng thanh niên hô một lần nữa bốn khẩu hiệu trên. Rồi tất cả, d'ông thanh hát bài "Tiếng gọi Thanh-niên" và lần lượt, các giới đi qua kỷ đài trước khi giải tán.

Theo Tin Mới T, v. QUÝ và THANH-DẠM

## ĐỀ ĐIỀU ĐỊNH VIỆC TẢI GẠO RÁ BẮC VÀ TRÙ TÍNH DI DÂN BẮC VÀO NAM

Lời ông Nguyễn-hữu-Thi Bộ trưởng bộ Tiếp-tế

Ông Nguyễn-hữu-Thi Bộ-trưởng bộ tiếp-tế hiện thời ở Saigon để điều đình với các nhà đương chức van võ Nhật tại miền Nam và vấn đề vận tải gạo giúp dân đói miền Bắc. Ông có nói chính phủ định lập một Hội-nghị cố vấn đại biểu cho toàn thể dân chúng như trong các nghị viện các nước. Hiện thời ông rất chú ý đến việc di dân đói cần cấp ở miền Bắc vào miền Nam.

Trong khi ở Sài-gòn ông Bộ-trưởng bộ tiếp-tế được nhiều nhóm chính-trị và thanh-niên hoan-nghênh. Ông đã tiếp-kiến những thanh-niên tiên-tuyến trong đội « Thanh-niên tiên phong » có ông lãnh-sự Ida và tổng ủy viên thanh-niên thể-thao dự nghị.

## ÔNG BỘ-TRƯỞNG BỘ GIÁO-DỤC MỸ-THUẬT TUYÊN BỐ VỚI ĐOÀN ĐẠI-BIỂU THANH-NIÊN HỌC-SINH

Theo V. N. T. B.

Sáng hôm 22-4-45, đoàn đại-biểu thanh-niên học-sinh gồm có bốn đại-biểu sinh-viên và bảy đại-biểu học-sinh đã lên yết-kiến vị Bộ-trưởng bộ Giáo-dục - Mỹ-thuật. Ngài vui vẻ tiếp chuyện đoàn đại-biểu trong hơn nửa giờ đồng hồ.

Thưa ngài, trong Nội-các mới, Đức VIỆT-NAM HOÀNG-ĐẾ đã cho lập đến hai bộ đề săn-sóc đến thanh-niên trong nước. HOÀNG-THƯỢNG đã tỏ ý lưu tâm đặc-biệt đến thanh-niên, anh em chúng tôi có hồn-phận thiêng-liêng đến trình ngài để ngài đệ lên HOÀNG-THƯỢNG tâm lòng cảm-kích và tôn-kính của thanh-niên học sinh.

Thưa ngài, ngài lại không quản mình thế khó khăn, đã dám nhận cái trách-vụ nặng-nề tổ-chức lại nền quốc-dân giáo-dục rèn luyện thanh-niên để đào-tạo nên những phần-tử cò đỡ tài đức có thể gánh vác tương-lai của Tổ-quốc. Chúng tôi xin đệ lên ngài lòng tin tưởng thiết-tha của toàn-thể thanh-niên học sinh và công cư ngài sẽ làm đề xây nền đáp móng cho Quốc-gia.

— Vâng, tôi xin cảm ơn anh em đã có lòng tin-tưởng đối với tôi. Tôi sẽ hết sức làm việc để thỏa lòng khát-vọng của thanh-niên. Nhưng trong lúc hoang-mang này, công việc bề bộn, phải xây dựng lại tất cả, sự thực hiện cần phải nhiều thì giờ và kiên-tâm, kết quả không phải ngày một ngày hai mà có được, Thanh-niên học sinh nên vững lòng chờ đợi, không nên nôn nao quá.

— Xin lĩnh ý ngài. Việc cử đoàn đại biểu chỉ có ý tỏ cho các bậc phụ huynh biết rằng thanh-niên học sinh trong lúc này không còn rời rạc và chơi đùa nhẹ dạ như xưa nữa, mà đã biết đoàn-kết để làm những việc có ý nghĩa quốc-gia, đã biết thiết-tha với tương-lai của tổ-quốc.

Thưa ngài, trong những lúc ngài vào bệ-kiến Hoàng-Thượng đức Vua đã tỏ những kỳ vọng gì về thanh-niên.

— Hoàng-thượng nhận thấy thanh-niên toàn quốc đều nhiệt-tâm phụng-sự tổ-quốc nên Ngài cũng có lòng mừng.

— Thưa ngài, theo ý ngài, nhiệm-vụ của sinh-viên và của học-sinh, trong tình thế mới cần như thế nào ?

— Tôi nhận thấy tình-thế sinh-viên ở Bắc rất cao. Nhưng vì lòng quá hăng-hái, đôi khi cũng có điều không chu đáo. Tôi mong anh em sinh-viên về đây cố giữ và truyền-bá tinh-thần ấy trong thanh-niên để làm việc ích chung. Tuy nhiên, thanh-niên học sinh cũng nên biết suy sát và tránh những việc có thể làm thêm khó nghĩ cho chúng tôi. Học sinh các trường dĩ nhiên là phải chăm lo học tập, nhưng ngoài giờ học, họ cũng nên tham gia vào các công cuộc xã-hội và cứu-tế, vì rằng dù lấy tư-cách cá nhân đi nữa, đây cũng đều là những việc đáng làm.

Đoàn đại-biểu lại xin đề trình một bản nguyện vọng có những khoản này :

A) NHỮNG VIỆC KHẨN THIẾT.

- 1) Xin thống nhất sự học trong ba kỳ.
- 2) Xin đề quyền giám-đốc các trường cho người Việt-nam, và chỉ nhận người ngoại quốc làm giáo-viên trong những trường hợp tối cần, mà chỉ ở ban Đại-học.
- 3) Xin đổi lại các trường công trước vẫn dành cho học sinh Pháp vì trường tư của họ vẫn còn thừa đủ cho họ trong khi học-sinh ta thiếu trường.
- 4) Xin thành lập một Ủy-ban học vụ chuyên việc dịch sách và tái bản các sách cần thiết.

B) VIỆC CÓ THỂ HÒA-HOÃN.

- 5) Xin mở mang các thanh-niên thư-viện.
- 6) Xin hủy bỏ sự cách biệt giữa trường công và tư : trao đổi giáo-sư giữa các trường công và tư, cho bình đẳng trong khi cử giữ thi sinh các trường công và tư, tăng giá phụ-cấp cho các trường tư để giảm học phí trong các trường ấy.
- 7) Xin đặt thêm học bổng và kiểm sát việc cấp học bổng.
- 8) Xin va thải các nhân viên kém hạn trong giáo ban các trường công và tư.



### C) VIỆC LÂU DÀI.

9) Xin tổ chức lại các nền Đại-học và các ngành Cao-dẳng thực nghiệm và chuyên môn. Xin mở mang các phòng thí nghiệm và các thư viện.

10) Xin mở mang việc giáo dục cho các nữ-sinh: bổ dụng thêm nữ giáo viên vào các trường nữ học hàng tỉnh. đề khởi phải hợp nhiều lớp học dưới một nữ giáo viên. — mở rộng ban nữ sư phạm và các trường nữ-học.

11) Xin tổ chức lại nền hương học bổng về phần thực dụng.

12) Xin mở mang các lớp nhi đồng.

Ông Bộ-trưởng hứa ngài sẽ xét các nguyện-vọng một cách rộng rãi. Nhưng ngài cũng cho biết qua vài ý định của ngài.

Về khoản nhất. Ngài biết rằng đây là nguyện-vọng của toàn thể quốc dân.

Về khoản 6 Ngài cho hay rằng, ngài sẵn lòng để các giáo-sư trưởng công đến đây vài giờ trong tuần lễ trong các trường tư, nếu các trường ấy yêu cầu.

Về khoản 9, Ngài sẽ liên lạc với Nha Học-Chính, chưa biết kết quả ra sao. Có lẽ các trường Đại-Học sẽ khai giảng lại nhưng cũng phải đợi đến sau kỳ nghỉ hè. Tuy nhiên, ngài muốn rằng các sinh viên sắp hết học-kỳ sẽ được thi ra để khỏi phải mất một năm học.

Về các khoản khác, ngài sẽ lưu ý.

Ông Bộ-Trưởng kết luận rằng những nguyện-vọng của thanh-niên học sinh cũng là những ý nghĩ của ngài.

Đoàn đại biểu từ biệt đã quá lạm dụng thì giờ quý báu của ngài, hoan hỷ xin lui ra, mang theo những hy vọng tươi sáng về ngày mai.

## ĐẠI NHẬT BẢN ĐỐI VỚI NỘI CÁC

**CHÚNG TÔI KHÔNG KHI NÀO NGHĨ ĐẾN VIỆC THAM DỰ VÀO CHÍNH-SÁCH NỘI-TRỊ CỦA NƯỚC VIỆT-NAM BỘC-LẬP NẾU CHÍNH SÁCH ẤY KHÔNG TRỞ NGẠI CHO CÁC KẾ-HOẠCH HÀNH BINH CỦA QUÂN ĐỘI NHẬT**

*Lời ông Tổng-tư-lệnh quân đội Nhật ở Đông-dương trình bày trước đức Hoàng-đế Việt-nam*

Tại điện Cần-chính, trọng lễ Triều-dinh Việt-nam nghênh tiếp ông Tổng-tư-lệnh quân đội Nhật-bản tại Đông-dương, hôm 13-5-1945 khi tới Huế, ông Tổng-tư-lệnh Nhật có đọc bài diễn-văn. Tin này đã đăng trong số báo ngày 18-5-1945. Dưới đây là nguyên-văn bài diễn-văn của ông Tổng-tư-lệnh Nhật:

10 Kinh tâu Hoàng-thượng,

Nước Nhật-bản chúng tôi đương phải đối phó với một tình thế cực kỳ nghiêm-trọng chưa từng có trong quăng lịch-sử về vang 2600 năm nay.

Hiện chúng tôi đã tới đầu một con đường rẽ nó đi tới hai đích và tùy theo số lực-lượng chiến-đấu đem xuất dụng, chúng tôi sẽ phải một là thắng trận, hai là bại trận.

Lực lượng chiến-đấu ấy là những gì? Trước hết là thực-lực của toàn-quốc chúng tôi, và sau nữa là sức hợp-tác của tất cả các nước trong Đông-Á cùng chung số phận với Nhật vẫn muốn cho Nhật lấy phần toàn thắng,

Thắc Hoàng-thượng cũng thấu rõ ràng nếu Nhật bại trận thì toàn khu Đông-Á chẳng những không mong được thái-bình, thịnh-vượng và hạnh-phúc, mà trái lại còn lo sẽ gặp phải một cuộc đời khốn khổ hơn trước dưới quyền áp bức tàn ác của người Âu Mỹ.

Sự hợp tác đó của các dân-tộc có thể xét theo hai quan niệm: một là hợp-tác tự-dộng hai là hợp-tác thụ-dộng.

Hợp-tác tự-dộng là các nước phải đem tất cả lực-lượng ra giúp Nhật một cách hoạt-dộng để đánh bại kẻ thù chung,

Hợp-tác thụ-dộng là các nước ấy phải nhất nhất không làm điều gì có thể cản trở hay giảm sức hoạt-dộng của các cơ-quan Nhật.

Nay ta hãy đem áp dụng nguyên-tắc trên cho Đông-dương. Nhân danh là Tổng-tư-lệnh quân đội Nhật ở xứ này, chúng tôi phải thi-hành các phương-sách để tăng lực-lượng cho các cơ-quan phòng thủ trong xứ, chúng tôi phải dự bị mưu dụng binh.

Nếu các việc dự bị ấy không kịp thời, thì chúng tôi lỗi-với nhiệm vụ. Chúng tôi cần phải có Việt-Nam đế-quốc tận tâm hợp tác về phương diện tinh thần cũng như về phương diện vật chất, để cho sứ mệnh của chúng tôi được thực hiện một cách hoàn hảo. Điều kiện thứ nhất để thực hành sự hợp tác ấy là người Việt-nam hiểu rõ ý của nước Nhật thành ra góp sức với chúng tôi. Sự thành tâm ấy sẽ làm gốc cho cuộc hợp tác chặt chẽ về phương diện thực tế! Về phương diện này, nay mai chúng tôi sẽ đề dãi với Nội-các mới vài điều yêu cầu nhiều như: phải tiếp tục làm những con đường quân dụng đã khởi công trong năm 1945, phải giữ nguyên các thuế khóa cần thiết để có tiền mà thi hành mọi việc. Và lại tôi rất có ý làm sao cho nền trật-tự xã-hội khôi phục được, khả dĩ nhân dân trong toàn xứ đều được yên tâm hợp tác với quân đội Nhật. Mục đích cốt yếu của chính sách chúng tôi là để tránh những sự nao lòng có phương hại đến cuộc trị-an. Bởi vậy tôi muốn rằng về mặt chính trị và hành chính, sự cải cách chỉ ở trong phạm vi tôi cần thiết đối với sự sắp đặt chiến lược. Chính vì đế-quốc tôi chuyên tâm lo việc binh bị nên tôi mong sao cho trong vầu đề hành chính, tôi phải bàn đến ít chừng nào hay chừng nấy.

Nếu Hoàng-thượng nhận rõ nguyên tác tôi đương theo này, thì cái thái độ của chính-phủ Việt-nam theo sẽ hiện rõ ràng ra trước mắt ngài: cái thái độ của một người bạn chân thành, một mặt chịu hy-sinh để giúp đỡ chúng tôi và một mặt không làm điều gì trở ngại cho chúng tôi.

Chúng tôi mong Hoàng-triều Chính-phủ sẽ mau tay cải tổ thể-hệ chính-trị trong nước để các dự án về chiến lược của chúng tôi có thể thực hành được dễ dàng.

Chúng tôi không khi nào nghĩ đến việc tham danh dự vào chính sách nội-trị của nước Việt-nam độc-lập, nên chính sách nội-trị của nước Việt-nam độc-lập, nên chính sách ấy không trở ngại cho các kế hoạch hành binh của quân đội Nhật.

Chúng tôi hiểu rõ nguyện vọng và cả các điều dự trù của Hoàng-Thượng để sau này kiến thiết lại nền độc-lập của nước Việt-nam. Chúng tôi cũng hết sức giúp vào việc củng cố nền độc lập cho quý quốc, song nếu nước Nhật không được phần toàn thắng thì các nước ở Đại Đông-Á còn gì nữa? Trong trường hợp đó, tương lai Việt-nam sẽ ra thế nào? Trên kia tôi đã trả lời câu dự đoán bi quan ấy rồi. Tôi lại xin nhắc lại một lần nữa: Nước Nhật hiện đương ở một thời kỳ nghiêm trọng. Thời kỳ ấy sẽ định đoạt tương lai không những của nước Nhật nhưng của cả khu Đại Đông-Á.

Tàu Hoàng-thượng.

Nếu Ngài hiểu cho tình thế ấy và Chính-phủ ngài muốn hành động vì những ý nghĩa đã kể trên, thì tôi chắc chắn rằng toàn thể dân tộc Việt-Nam sẽ chịu hy-sinh để giữ lấy phần toàn thắng cho nước Nhật và như vậy cũng là đã giữ được thịnh vượng, hạnh phúc cho người Việt và lại bảo vệ được cả một tương lai rực rỡ cho toàn khu Đông-Á.

## Trung Hoa đối với Nội-các

### CẢM TƯỞNG CỦA CÁC NHÀ TRUNG HOA ĐỐI VỚI NỘI-CÁC VIỆT-NAM

HUẾ. Sự tình cờ đã cho tôi gặp hai ông La-Hoài và Châu-đức-Tĩnh Tham-chiến hậu viên Tổng-hội chủ tịch, Giám sự đệ nhất khu-hoạch trong một căn nhà gạch bảy biện sơ sài ở cuối phố Gia-hội. Tôi không dễ mất dịp tốt để hỏi cho biết ý kiến người ngoại quốc đối với Nội-các nước ta như thế nào.

Ông La-Hoài ngày xưa đã đảm nhận một công việc quan trọng: nam 30 tuổi làm sứ thần Trung-quốc ở nước Bỉ. Hiện thời ông làm chủ tịch tổng-hội Tham-chiến Hậu-viên của Chính-phủ Nam-Kinh. Ông ít nói nhưng biểu lộ ý kiến của mình bằng nụ cười rất tươi. Trái lại, ông Châu-đức-Tĩnh hoạt bát, những lời lẽ lại có vẻ bí-mật Ông Châu hiện sung chức Giám-sự đệ nhất khu hoạch (Huế).

Sau khi vào phòng khách và ngồi xuống ghế, tôi đột ngột hỏi ông La-Hoài,

— Ông có thể cho tôi biết cảm tưởng của ông đối với Nội-các mới chúng tôi ra thế nào không ?

Nhìn tôi một lát, ông La-Hoài nói :

— Nước Trung-quốc và nước Việt-nam đã có giây liên lạc chặt chẽ về lịch-sử của mấy nghìn năm, Sự biến đổi của hai nước ấy đều có ảnh hưởng qua lại với nhau rất lớn. Tin tức Việt-nam được độc lập chắc đã loan báo qua tận Nam kinh. Riêng ở đây, chúng tôi sung sướng vô cùng, và đã tổ chức ngày khánh chúc Việt-nam đế-quốc độc-lập, cùng một ngày với lễ kỷ-niệm quốc-phủ hồi-đo. Tiếp đến tin Nội-các mới đã thành lập với những vị bộ trưởng có tài danh đã đảm nhận những công việc đã hợp với sức mình lại đúng với ý chí mình, kết quả, có thể biết trước được, là tươi đẹp vô cùng.

Ông Châu-dức-Tĩnh liền tiếp :

— Đối với Nội-các Việt-Nam tôi lại hoan nghênh hơn nữa. Sự tin nhiệm của tôi căn cứ chắc chắn : là Nội-các mới thành lập trên chánh nghĩa : Quốc-gia hợp nhất tức là ở trong sự ủng hộ của dân chúng và dựa vào hai đặc điểm như sau này : Nội-các gồm có những Bộ-trưởng có tài danh xứng đáng

Và tài danh xứng đáng ấy chưa hề làm một chút bụi của quan trường. Với một bản và đặc điểm trên, tôi đặt vào Nội-các mới Việt-Nam tất cả tin tưởng của tôi.

Chờ cho ông Châu-dức-Tĩnh nói câu cuối xong, ông La-Hoài liền tiếp :

— Nội-các Việt-nam chắc sau này có giây liên-lạc với chính-phủ Nam-kinh. Một đặc-sứ Nam-kinh ở bên cạnh Nội-các Việt-nam để che chở cho quyền lợi của người Hoa-kiều ở đây tôi nghĩ rất lợi. Vì ngày xưa việc ấy đã có người Tây tranh hết quyền hành. Cái thành ấy từ Nam-kinh và Việt-nam sẽ có còn đường nối thẳng. Và một đặc-sứ Việt-nam ở Nam-kinh để điều chỉnh về việc kinh-tế hay việc xuất-cảng nhập-cảng giữa hai nước, tôi tưởng đó cũng là một chuyện rất hay.

Ông Châu-dức-Tĩnh quay nhìn tôi một lát như ngâm-nghĩ điều gì rồi nói :

— Đó không những là một chuyện rất hay mà còn rất cần. Thực phẩm có thứ Nam-kinh thừa mà Việt-nam thiếu, mà thứ khác Nam-kinh thiếu lại Việt-nam thừa. Tại sao lại không có sự trao đổi để hai bên có dịp tổ chức buôn bán thuận và nối giây giao hảo với nhau ? Còn một đặc-sứ Nam-kinh ở đây tại hội chợ tại Hà-nội có ông thông-thương đại biểu Trương-vĩnh-Phúc nhận quyền tạm.

Tôi tưởng đặc-sứ ấy phải ở bên Nội-các hiện thời thì hơn.

Ông La-Hoài cười và nói từ tay cầm tay với hai đại-biểu Trung-quốc ở Kinh-đô.

THANH-TINH

(Theo Việt-nam Tân-báo)

# Các giới đòi với Nội - các

## QUỐC-DÂN CHỚ NÊN ĐÒI HỎI QUÁ NHIỀU Ở NỘI-CÁC

Nền độc-lập đứng lên : ai không mong nước nhà mau trở nên hùng-cường thịnh-trị.

Nội-các thành lập : ai không muốn thực-hiện ngay những cuộc cải-cách lớn lao.

Nhưng chúng ta phải hiểu hiện-tình rất khó khăn và chớ đòi hỏi quá nhiều ở Nội-các.

Chúng ta phải hiểu Nội-các đang gặp vô số nỗi khó khăn tầy trời trong các ngành hoạt động — Công việc các vị Bộ-trưởng nặng nề không thể tưởng tượng được. Trong thế giới có lẽ chưa bao giờ có một Nội-các phải gánh vác những việc khó khăn và nặng nề hơn thế.

Ngoài thì tình hình nghiêm trọng, thay đổi từng giờ từng phút. Những nỗi khó khăn phức tạp không thể nói ra được. Trong thì một chế-độ mục nát vừa đổ việc nội-trị, nền kinh-tê việc tài-chính cần phải hoàn-toàn chỉnh-đốn, tổ chức lại.

Nạn đói ở miền Bắc là một nạn đói khủng-khiếp chưa bao giờ từng thấy. Việc tiếp-tế cứu-tế lại bị sự giao thông ngăn trở.

Trong các ngành hoạt-động, người bất lực, vô dụng thì dư mà người có tâm-huyết tài-năng thì lại thiếu.

Gia dĩ sự cạnh tranh giữa các ngành, sự ganh-tị giữa các công-sở, tình vị-kỷ của cá-nhân, sự phản đối ngấm ngấm của vài nhóm, sự bưng bõ, sự boài nghi của một số quốc-dân.... bao nhiêu là trở-lực cần phải đập đổ.

Còn thanh-niên thì quá sôi-nổi, quần chúng thì quá thúc dục, các đảng ái-quốc thì định nhiều chương-trình vĩ-đại.... bao nhiêu là háng hái hỗn độn cần phải điều-khiển để cho bộ máy quốc gia chạy nhanh hơn trước.

Có một lần chúng tôi nói riêng với một vị Bộ-trưởng : « Quốc dân rất nóng nảy... »

Người liền đáp :

« Chúng tôi là đại diện cho dân-chúng. Dụ vào Nội-các là cốt để làm việc cho dân-chúng. Dân-chúng muốn đi, chúng tôi lại muốn chạy. Dân-chúng muốn nhảy, chúng tôi muốn bay. Dân-chúng muốn một, chúng tôi lại muốn năm, muốn mười. »

« Nhưng muốn mà nào được. Chúng tôi phải đối phó với bao sự khó khăn không thể nói ra được... Hẳn các anh cũng hiểu chứ? »

Chúng tôi hiểu lầm, và những ai ở gần Nội-các chắc cũng hiểu. Nhưng trong quốc-dân có nhiều người không biết rằng hiện tình rất khốn khổ và đòi hỏi quá nhiều ở Nội-các.

Chúng tôi dám khuyên những người ấy hãy bình-tĩnh và trước khi đòi hỏi ở Nội-các hãy tự xét xem mình đã làm được việc gì để phụng-sự nền độc-lập ?

Theo V. N. T. B.

... « NHỮNG NGƯỜI XỨNG ĐÁNG Ở CHỖ XỨNG ĐÁNG »

(Lời tuyên-bổ của ông Vũ-dình-Liên tổng thư ký hội các Công-chức Việt-Nam)

Tôi gặp ông Vũ-dình-Liên tại hội quán Hợp-thiện, phố Dương-Thành, nơi sắp hội họp của các nhà văn nhà báo chiều thứ hai vừa rồi.

Là tổng thư ký hội các công-chức và là người trong nhóm Tân-Việt-Nam mới thành lập Ông Vũ-dình-Liên hẳn phải có nhiều ý kiến về Nội-các Trần-trọng-Kim.

Nghĩ thế tôi liền kéo ông ra khỏi nhà hội, xin ông đứng bên vệ đường dưới gốc cây, phóng vấn.

Khi ông chột ngẩn ngại, ông Vũ-dình-Liên đã tỏ bày tất cả ý nghĩa thành thật của ông.

Khi ông kể chi đến khuynh hướng chính trị của Nội-các mà tôi không biết : không kể đến sự hoạt động mà Nội-các có hiểu qua hay không vì là một việc chưa tới, tôi hoan nghênh Nội-các Trần-trọng-Kim vì là Nội-các đầu tiên nước Việt-nam độc-lập, sự thực hiện quan trọng và căn bản của nền độc-lập Việt-Nam. Tổng-hội, công-chức Việt-nam đã gửi một bức điện tỏ ý hoan nghênh Nội các mới vì những lẽ đó. Tôi không được quen nhiều nhân viên trong Nội-các Trần-trọng-Kim, nhưng riêng đối với ba vị tổng-trưởng Hoàng-xuân-Hãn, Vũ-văn-Hiến và Phan-Anh mà tôi được hạn hạn quen biết thì sự tin nhiệm của tôi hoàn toàn. Tôi đã được giao tiếp với giáo sư Hoàng-xuân-Hãn Tổng-trưởng bộ Giáo-dục hội chủ trương tờ học báo Revue Pédagogique luật sư Vũ-van-Hiến, tổng trưởng bộ Tài-chính và luật-sư Phan-Anh, tổng trưởng bộ thanh-miên và thể thao là bạn học cũ của tôi, từ trường Luật Đại học Hà-nội.

Luôn luôn thủ khoa ở trường Đại-học, ông-dương luật-sư Vũ-van-Hiến đã sang Pháp và đậu tiến sĩ luật ở Paris. Trong thời kỳ học ở Pháp, ông đã có thời kỳ làm chủ nhà Giáo-dục ở Đông-dương.

Luật sư Phan-Anh cũng đã sang Pháp học. Ở nước nhà cũng như ở bên Pháp, ông đều được toàn thể thanh niên tin nhiệm. Ông đã làm hội trưởng Tổng-hội sinh viên trong thời kỳ ông ở trường Đại-học luật Hà-nội và đại-biểu sinh viên Việt-nam ở Pháp, khi ông tổng học tại Paris.

Tôi cũng như tất quốc-dân phải nhận rằng Nội-các gồm những người có thực học, có tâm huyết và một số đông vị Tổng trưởng là những người xứng đáng ở những chỗ xứng đáng.

Một vài người bảo phải đợi Nội-các hoạt-dộng mới phát-biểu được ý kiến. Chờ đợi trong tình thế này là ngò vực.

Theo ý tôi trong trường hợp này, chính phủ cũng như đảng hội, cũng như cá-nhân, phải đề việc bảo-vệ nền độc lập của quốc-gia, hạnh-phúc của quốc dân trên khuynh hướng chính-trị riêng.

Tôi tin nhiệm Nội-các mọi vị những lẽ tôi đã nói trên. Sự hoạt-dộng của Nội-các có hiệu quả hay không là nhờ ở sức ủng-hộ của quốc dân.

Việc lựa chọn các nhân viên trong Nội-các có đại biểu của ba kỳ biểu lộ ý muốn và thực hiện hợp nhất toàn quốc, lời tuyên bố của thủ tướng Trần-trọng-Kim về chương trình hành động đầu tiên : giải quyết vấn đề lương thực, kiến thiết cái tâm lý độc lập của dân tộc Việt-Nam nghĩa là hai vấn đề cốt yếu, dân sinh và dân khí; nền tảng và điều kiện của độc lập. Những việc đó lại càng làm cho ta phải tin nhiệm và ủng-hộ Nội-các hơn nữa ».

Đến đây ông Vũ-dình-Liên tạm ngừng vì có bao nhiêu ý nghĩ ông đã cho ra gần hết hay hết cả. Và lúc ấy các nhà văn nhà báo đã tập nập kéo nhau vào trong hội quán nên tôi cũng không muốn hỏi thêm gì nữa. Sút cánh nhau như mọi khi vẫn ngồi cạnh nhau xem tập kịch hay đi trên hè phố bàn chuyện văn thơ. Ông Vũ-dình-Liên và tôi thủng thảng bước vào hội quán để góp ý kiến với làng báo làng văn...

Tin Mới T.

## CỤ HUỲNH-THỨC-KHÁNG ĐỐI VỚI NỘI-CÁC MỚI

*Theo ý cụ Huỳnh phải xem việc làm của Nội-các mới tỏ ý chắc chắn được*

Trong một nhà riêng ở đường Gia-long, bày biện rất sơ-sài, tôi được tiếp chuyện cụ Huỳnh-thức-Kháng. Hai mắt sáng ngời sau cặp mực-kính, giọng hơi yếu nhưng cổ dằn từng tiếng một, nên có vẻ cương quyết lạ lùng, cụ Huỳnh chờ đón câu hỏi của tôi một cách điềm tĩnh rồi trả lời luôn 1 giây như sửa soạn sẵn từ trước.

Thưa cụ, xin cụ cho chúng tôi biết cảm-trưởng của cụ đối với Nội-các mới.

— Về Nội-các ấy a ! Tôi chưa có cảm-trưởng gì nhất định, vì tôi còn cho công việc của các Ngài làm ra sao mới có ý kiến chắc chắn được. Tuy nhiên công việc bây giờ không thể noi theo dấu xưa được. Những hành-vi trước dưới quyền đô-hộ của người Pháp đã để lại cho chúng ta nhiều chuyện đáng buồn cũng như đáng tiếc. Ngồi sáu mươi mấy năm, hễ có một Nội-các mới là người Pháp đã thúc dục bọn làng báo khen cách này cách khác.

Cái khen ấy không lợi cho ai cả, cả người Pháp lẫn người Nam. Vì thế cái khen có tạo ra hay có bắt buộc thật hoạn toàn vô ích. Chúng tôi biết trước, dầu cho sự xếp đặt khôn khéo

tài tình đến bao nhiêu, hay giúp vào đó cả sự tổ-chức có khoa-học, người Pháp cũng phải làm vào cái cảnh hiện thời. Mặt ngoài người nước Nam trông có vẻ khờ dại thật; nhưng đó là một sự uất-hận không cho bùng ra được, nên phải cố dằn tâm nuốt lấy. Một giống người đã thắng Nguyên, bình Minh, bại Thanh, thâu Chiêm-thành, đoạt Chân-lạp, hẳn không phải ngu dại gì. Nhưng bây giờ khác. Thời đã đến để cho chúng ta làm việc. Nhưng việc ấy không thể trong khoảnh khắc mà mong có kết quả được. Muốn gấp là muốn hư sự. Thì ngày xưa đây, chỉ vì các chí-sĩ nước ta muốn gấp nên không làm thành chuyện gì cả.

Bây giờ phải liệu nở một kỷ-nguyên mới. Vị bộ-sư Việt-nam độc-lập chỉ là một tập giấy trắng. Chúng ta chưa ghi được một giai-đoạn nào cả.

Chúng ta là những con bệnh mới lành, nguyên-khi kém và tế-bào thì hư nát. Cần nhận là làm cho nguyên-khi vượng lên lần lần, lần lần thôi, anh nhớ cho, chứ không gấp được — và săn sóc những tế-bào hư hỏng, mới mong phục sức được. Chứ muốn mạnh mau, không khéo lại chết đi được.

Xưa người Pháp chia nước ta làm 3 đoạn để cái vựa lúa ra ngoài (Nam) và cái kho kỹ-nghệ một bên (Bắc) phía giữa thì đòn gánh (Trung) yếu quá, không thể giữ thăng bằng lâu được. Nghĩa là cả ba đều chết.

Đến bây giờ chúng ta đã sáng mắt nghĩa là rời Bắc cũng không được, vì lẽ đất ông bà của ta ở ngoài ấy, một người không thể sống thiếu nguồn gốc, thiếu tổ-tông; rời Nam lại càng không được vì vú sữa của chúng ta ở trong ấy.

Tóm lại, xưa kia nước ta chia ra đảng này phái khác, nào công-sơn, nào quốc-gia, nào dân-quyền, nào đệ tam đệ tứ quốc tế, khác nào cô con gái nhẹ dạ cậu trai tán giỡn cũng nghe. Thế rồi sự chuang đụng chỉ để ra những quái thai bị bóp chết ngay từ lúc mới hiện hình.

Chúng ta bây giờ đang hy vọng đợi một hải nhi tráng kiện. Muốn được thế phải cần dứt những giây liên lạc xấu xa cũ và phải theo mới cả trong bốn chữ « Phản kỳ sở vi » (Tích Hàn-Tin khuyên Bái-công làm ngược lại công việc của Hạng-Võ để lấy lòng dân chúng). Công việc ấy đặt vào Nội-các mới và tôi tin trong một thời gian khá dài mới có thể giải quyết được.

Được tiếp chuyện với cụ Huỳnh trong nửa tiếng đồng hồ, chúng tôi nhận thấy cụ vẫn là một bạn lão thành quốc gia đối với thời cuộc không bao giờ lãnh đạm

Thanh-Tịnh (V. N. T. B.)

### HÃY THEO NỘI-CÁC

Nội-các đã thành lập sự mong đợi của quốc-dân.

Đó là bước đầu trên con đường duy tân của Đế-quốc Việt-Nam.

Như Thanh-Ý đã tỏ rõ trong Thượng-đệ số 1, Đức Hoàng-Đế đã chiêu tập những nhân-



tài năng đáng nhất trong nước" để giao cho những cái trách nhiệm nặng nề là điều-khiển, dắt dìu hai mươi lăm triệu quốc dân lên con đường tiến-bộ. Các vị Bộ-trưởng, đương lúc tình thế trong nước và trên thế-giới bước vào một thời-Lý nghiêm-trọng, đã phụng mệnh ra đảm nhận cái trọng trách ấy với tất cả lòng ái quốc, nhiệt thành và tất cả niềm tin-tưởng về tương-lai Tổ-quốc.

Có kẻ, mở quảng vì óc đảng phái, bảo: thanu-danh một vài vị chưa chói lói khắp ba kỳ, hay sở-trưởng của vị này không phải ở chỗ kia, và vị kia không phải ở chỗ ấy.

Những kẻ ấy khác gì ếch nằm đáy giếng, chỉ biết trời lớn bằng miệng giếng mà thôi.

Thánh-Thượng trước lúc Tải định đã tuyên-triệu các nhà tài mât trong nước về hệ-kiến, và ai nấy đều đồng thanh tâu tiến cử các vị đó là những bậc anh-tà, lỗi lạc, đủ tài năng, trí dức gánh vác việc giang-sơn.

Các vị ấy lại là những nhà ái-quốc chân-thành đã bao phen chiến-dấu cho nền độc-lập nước nhà, là những người có nhân-cách kiêu-mẫu, có nghị-lực siêu-quần là hai điều kiện cần-thiết nhất của nhà cầm quyền.

Vậy thì hồn-phận đầu tiên của chúng ta là phải hoàn-toàn tin-nhiệm vào Nội-các và tận-lực ủng-hộ Nội-các.

Tin nhiệm vào trí sáng suốt của Nội-các sẽ thấu triệt lòng dân, tin nhiệm vào nghị-lực của Nội-các sẽ đề hết tâm trí vào việc kiến-thiết quốc-gia, tin-nhiệm vào lòng ái-quốc của Nội-các đã không quản tình thế gay go ra đảm nhận việc dân việc nước.

Ung-hộ Nội-các là hoàn toàn phục tòng theo mệnh-lệnh là nỗ-lực làm việc trong vòng trật-tự, ai hết hồn-phận nấy, là liên-kết tất cả các sức mạnh tiềm tàng của Quốc-gia dưới quyền điều-khiển của Chính-phủ.

Sau lưng có hai mươi nhăm triệu đồng-bào ủng-hộ, Nội-các có một sức mạnh vô ngàn về vật-chất lẫn tinh-thần để làm trọn cái sứ-mệnh thiêng-liêng mà Hoàng-đế đã giao phó cho, vì trong cuộc duy-tân này, Nội-các có trách nhiệm đối với lịch-sử.

Trong lịch-sử nước ta, không ưc nào bằng ưc này, sự thấu hiểu và sự hợp-tác giữa Chính-phủ với Quốc-dân là điều-kiện tối yếu để củng-cố nền độc-lập và kiến-thiết quốc-gia.

Chính-phủ là bộ óc, dân chúng là tay chân. Có một bộ óc vô cùng thông-minh, vô cùng cương-quyết, lại cần phải có tay chân cứng cáp, lệ lạng thì thân-thể mới hoàn-toàn cường tráng.

Chúng ta hãy tin chắc rằng với tài-dức của Nội-các và sự ủng-hộ nhiệt-liệt của quốc-dân Chính-phủ sẽ thi-hành những phương-sách mà trăm họ đương thiết-tha mong đợi để kiến-thiết một quốc-gia hùng mạnh.

Song, Nội-các đầu tiên của nước Việt-nam làm việc trong một tình thế rất khó khăn. Trong nước thì sự giao thông bị gián đoạn, nạn đói kém hoành hành trong Bắc-bộ, và trong

một vài nơi còn những sự nhu-cầu về quân-sự để bảo-vệ lãnh-thổ nước nhà ; ngoài thì quân địch còn lảng vảng trong vùng Đông-Á. Ngàn ấy điều khó khăn, quốc-dân cần phải biết rõ cho kỹ lưỡng. Nhưng, với một lòng tin tưởng mạnh mẽ vào chính phủ và quốc gia, chúng ta đã sẵn sàng để đương đầu với sự ủng-hộ nhiệt-thành của toàn quốc. Mọi các Việt-nam sĩ-vi và dân chúng đang với sự nhiệm của Thành-thương và sẽ không phụ lòng mong-mỏi của nhân dân và hai triệu nhân dân quốc-dân.

Có lẽ một phần vì các lý do này, chúng ta không phải ở đây không phải ở đây. **THAN-QUANG**

**TRÔNG VỀ ĐỀ KINH**

Hiện nay dân chúng đều trông cả về Huế và các tỉnh khác. Từ khi được Kim-thương giảng dụ cử một vị Khâm-Sai về Bắc Kỳ, sự sốt ruột càng thêm gấp gáp. Nhưng sau những người ra gánh việc cải tổ quốc-gia, chúng ta phải luôn luôn nhớ đến hai chữ đoàn kết. Đoàn kết để giữ vững tinh thần quốc gia. Các tỉnh khác cũng như chúng-tộc ấy, chúng ta có trong tay một loại khí rất mạnh mẽ để chống lại kẻ thù. Không gì mạnh bằng một dân tộc đoàn kết. Song đoàn kết và hy sinh chưa đủ.

Chúng ta nên bình tĩnh xét đoán thời cuộc. Chúng ta phải giữ vững một tư tưởng sáng suốt và luôn luôn đề nghị có ngay tất những điều có thể giúp ích cho nhà nước trong công cuộc xây dựng nước Việt-nam mới.

Sự thật ở miệng dân. Sự thật của dân bày tỏ một cách sáng suốt, giản dị và sẽ được chính phủ chấp nhận. Nó sẽ là một sự thúc giục trong vòng kỷ luật. Chính phủ đang trước sự thúc giục của dân này sẽ nỗ lực tiếp tục công việc để khỏi phụ tâm lòng kỳ vọng của dân.

Ở Huế, dưới quyền chỉ huy chủ tướng Trần-vĩnh-Kiên các vị Bộ trưởng có chức tại đây xây dựng cho nước nhà một kỷ nguyên mới trong lịch sử Việt-nam. Mọi các giới có những bậc thanh-niên nhân tài đầy lòng hăng hái. Sự kính trọng của các bậc lão thành đối với lòng hăng hái của thanh-niên cho phép chúng ta trông thấy một viễn tượng tốt đẹp.

Chúng tôi vô cùng hy vọng. Chúng tôi chưa quên sự vui mừng khi được tin nhiên rằng thanh-niên đã đi tới tại đây lên đường đi Huế để đáp lại lời triệu của đức Bảo-Đại.

Con đường đi Huế của những người ấy là con đường hỗn phạt, con đường đi giúp nước. Bàn-phận của mọi người Việt-nam có thực tại đã rõ rệt trước tiếng gọi của non sông. Nhưng trong khi hàng ngày mong mỗi tin tức ở Huế và các tỉnh khác của các vị trong Nội-các, chúng tôi không khỏi cộng-phần khi thấy có nhiều kẻ hiên ngang theo

vết chân những người lên đường vào kinh với một nhiệm vụ nặng nề. Những kẻ ấy — tài thì phải nghĩ ngợi đến thì không đáng kể — tìm đường đi Huế để mưu cầu một địa vị trong bộ máy hành chính. Lòng tham vọng của họ rõ rệt qua đến nỗi một ông bạn chúng tôi vừa ở Trung-kỳ ra phải thốt ra một câu rất mỉa mai: Đây là họ đi Huế như hồi toàn thịnh của chợ đen, mặc dầu sự đi lại nhiều nỗi khó khăn.

Trông thấy những kẻ có hành-vi ám-mùi như vậy chúng tôi không những không mừng rỡ ra trước dư-luận của quốc-dân. Tuy nhiên chúng tôi chắc chắn rằng giữa họ-các thàng tay trắng thanh quan lại, không khi nào những kẻ ấy có thể mưu cầu một cách vô ý thức những địa vị mà họ không có quyền tương xứng đến.

Thế này là gốc của các bậc nhân tài của những người chân chính ở quốc-kinh thành Huế, then chốt của nền lang-chính-trị loạn quốc, không nên dùng cũng như xưa, nhưng sự vận động trong bóng tối của những kẻ tài không có đức thì không. Dư luận sẽ quét sạch những hạng người nguy hiểm ấy. Trong nước Việt-nam mới, ta phải làm tiêu hủy cái nạn hủ danh.

Tổ cáo những con người ấy với dư luận, chúng ta sẽ giúp những vị có trọng trách điều khiển vận mệnh nước Việt-nam giữ vững được lòng tin nhiệm của toàn thể quốc dân.

Theo Tin Mới

### CHÍNH-PHỦ ĐÃ LÀM NHỮNG GÌ ?

Trước hết, chúng ta cũng phải nhận đây như thế nào là tương vọng gần hai tháng qua, từ lúc Nội-các bắt đầu thành lập, gần chúng miền Bắc vẫn thấy bầu không khí cũ, vẫn chưa tan hết, và Nội-các vẫn còn cách xa dân gian lắm. Cảm tưởng ấy là cảm tưởng chung của mọi người, tuy việc cử một vị Khâm-sai đã gởi vào lòng người dân một hy vọng mong manh.

Nguyễn nhân tâm cảnh ấy ở đâu? có phải là ở chỗ giữa dân chúng với Nội-các, thiếu những giấy liễn-lạc cần yếu, thiếu những tin tức rõ rệt về công việc của chính-phủ, thiếu bản phân truyền-truyền và những công cuộc cải-tạo, mặc dầu Thủ-tướng Trần-trọng-Kim đã tuyên-cáo cùng quốc-dân, sẽ tìm những phương-pháp liên-lạc mật-thiết chính-phủ với nhân dân? Đối với dân chúng miền Bắc, thực ra Nội-các hành-dộng gần như một bóng ma.

Kể ra, những nỗi khó khăn của chính-phủ Trần-trọng-Kim bước đầu, đã cản trở rất nhiều sự cố gắng của các Bộ-trưởng. Ngoài có ấy việc giao thông giữa miền Bắc những tin tức trong miền Trung khó mà lọt ra đến ngoài Bắc. Vì thế nên chúng ta chỉ được thấy vài tin rất thưa thớt: Mấy đạo dụ, trong đó có đạo dụ đại xá chính-trị-phạm và nhất là đạo dụ bãi bỏ là chủ yếu ở Trung-bộ, còn ngoài ra, có những gì nữa đâu.

Nếu những vấn đề cần cấp nhất, chúng ta mong ở Nội-các để giải quyết hay ừ ra cũng để mạch mở, cần đương phải đi. Đó là những việc khẩn bách, mà ngày nay đã nhắc đi nhắc lại nhiều lần.

1) VẤN ĐỀ THỐNG-NHẤT : thu gồm ba xứ vào dưới quyền lãnh-thở của một chính-phủ duy-nhất, xóa bỏ những sự phân cách địa-phương.

2) VẤN ĐỀ NGOẠI-GIAO : định rõ sự giao-thiệp của nước Nhật và nước Việt : thanh-toán với các nước Ai-lao và Cao-mên để bãi triệt những cơ-quan thuộc phủ Toàn-quyền, vì ngày nay, theo luật quốc-tế, Đông-dương không còn nữa.

3) VẤN ĐỀ TIẾP-TẾ : cho gạo miền Nam ra miền Bắc để ngăn ngừa sự bành-trướng của nạn đói.

Riêng về công cuộc này, chúng tôi nhận thấy là ai ai cũng thất-vọng và chán nản vì sau hai tháng hô hào và tốn bao nhiêu giấy mực, dân đói miền Bắc vẫn chưa được trông thấy một bao gạo nào ở Nam ra. Lời tuyên-bố của Thủ-tướng còn văng bên tai chúng ta : «... Cần nhất là phải tiếp-tế cho dân miền...» mà tới nay... việc làm vẫn chưa thấy đi theo lời nói, tuy rằng gạo ở miền Nam vẫn chất đầy trong các kho lúa, các nhà máy, tuy rằng giấy bạc vẫn nằm từng xấp đầy trong két sắt những nhà tư bản Việt-nam, tuy rằng trong Nội-các vẫn có một bộ tiếp-tế và một bộ Tài-chính ?

Nhưng chúng ta hãy cố nhận đói, tuy rằng ta chưa nhận thấy kết quả nào rõ rệt của sự cố gắng trong những lúc hành động của Nội-các. Duy có một điều mà chúng ta cần phải dò hỏi ; là Chính-phủ phải tìm phương sách để giảm dân chúng hơn, phải chớ dân chúng nhìn rõ những bước đã đi và sắp đi, vì nếu vận mệnh của toàn quốc cần phải đặt vào tay Nội-các thì trái lại, Nội-các cũng phải làm thế nào để tỏ ra là một cơ quan xứng đáng với lòng tin ấy. Việc đó, chúng tôi xin nhắc lại, hình như chính-phủ đã lãng quên.

Dù sao chính-phủ cũng đã thực hành được một việc đáng khen : việc bãi bỏ chết độ thu thóc ở miền Trung ; thế là cái gánh nặng, cái nguy cơ của dân quê ngày nay đã đã cất bỏ, khiến người làm ruộng được dễ thở hơn một chút. Chúng tôi thiết tưởng việc ấy đã thi hành ở miền Trung, thì vì có gì mà trong nước Việt-nam thống nhất hiện thời một đạo Dụ chỉ có hiệu lực riêng từ Thanh-hóa trở vào, còn từ Ninh-bình trở ra, dân chúng vẫn bị đè bẹp dưới chế-độ áp bức cũ ?

Theo NGÀY NAY

## CÁC NHÀ BUÔN NGOẠI QUỐC ĐỪNG NÊN TRỰC LỢI VỀ VIỆC THỐC GẠO Ở NƯỚC CHÚNG TÔI

*Lời ông Khâm-sai Phan-kế-Toại miền Bắc Việt-na,*

« Người Việt-Nam miền Bắc chúng ta, hiện đang để tang gần một triệu đồng bào đã bị nạn chết đói mới rồi. Đứng trước tình cảnh ấy, các nhà cầm quyền phải nghĩ đến mỗi cách làm thế nào cho sinh hoạt hạ xuống, để cho những nạn chết đói, những thảm cảnh khời rầy ra lần nữa.

« Vì thế nên phủ Khâm-sai vừa kịp cho thi hành ngay từ vụ gặt tháng nam nay một thể lệ mới về việc thóc gạo.

« Sự cốt yếu của thể lệ mới này là cấm không ai được dong thóc gạo để đầu cơ trục lợi. Chính phủ Việt-Nam mới có quyền được dong thóc gạo do các cơ quan hàng tỉnh đặt ra và mấy người được Nhà kinh-tế phủ Khâm-sai sắp cho giấy phép dong ít nhiều để tiếp tế cho mấy cơ quan cần thiết.

« Tôi có lời thành thực, gọi tấm lòng ái quốc của các nhà buôn Việt-Nam, ai này phải biết nghĩa-vụ, thương xót đồng bào mà đừng vơ vét thóc gạo để đầu cơ. Nếu ai không nghe mà còn dùng các mánh khéo; thế lực, làm cho giá thóc gạo trong thị trường vọt cao lên, thì tất là phải trừng trị rất nặng, vì là làm như thế là phản nước phản dân.

« Vốn sẵn lòng thiện cảm tôi cũng yêu cầu các nhà buôn ngoại quốc, đừng nên trục lợi về việc thóc gạo ở nước chúng tôi. Càng nghĩ đến sự đau đớn khốn khổ của đồng bào chúng tôi về nạn chết đói mới rồi, chúng tôi không thể nào không phân dầu để cho nạn chết đói ấy khỏi tái phát ra lần nữa. Nạn chết đói ấy đã làm tê liệt cả một dân tộc chúng tôi trong một thời gian khá dài rồi; cũng bởi tại lòng độc ác của người Pháp đã cố tâm như thế. Đối với các nhà buôn ở ngoại quốc, dân tộc chúng tôi vẫn có thiện cảm vậy ai này nên thực lòng giúp chúng tôi bằng cách không đầu cơ thóc gạo. Sự thiện cảm ấy sẽ càng ngày càng thân-mật và có ảnh-hưởng rất hay cho sự thương mại, kinh tế về tương lai. Các nhà buôn nếu có thể đem gạo từ miền Nam ra thì, trước là có lợi, sau là một việc làm ơn cho dân miền Bắc Việt-nam chúng tôi.

« Các ông phủ tỉnh, các ông phủ, huyện, các tổng lý, các đoàn thể quốc dân ai này tận tâm dò xét để phòng những kẻ bất chính đầu cơ thóc gạo. Những người nào được phép đi dong gạo để tiếp tế, chỉ được dong đủ số mà thôi, cần phải kiểm soát xem họ có dong quá số đã định thì phải trừng trị.

« Tôi mong rằng toàn thể quốc dân, ai ai cũng làm đầy đủ phận sự về việc thóc gạo này, thì chúng ta mới tránh được nạn « chết đói » khỏi xảy ra lần nữa.

« Tôi trông cậy rất nhiều về các công chức, các thanh niên giàu lòng ái quốc giúp Chính phủ thực-hành việc này cho được kết quả tốt đẹp, tuy những mánh khéo gian狡 của những kẻ bất lương thật là thiên hình vạn trạng, nhưng trí thông minh, lòng cương quyết của công chức và thanh niên ta, sẽ lột được hết mặt nạ của bọn vô lương tâm lợi dụng hễ ai dò thấy mánh khéo gì, thì nên tức khắc đề đạt ngay cho các nhà cầm quyền để kịp can thiệp một cách triệt để ».

# ÔNG PHAN-KÊ-TOẠI ĐÃ TUYÊN-BỐ NHỮNG GÌ

## VỚI BÁO GIỚI NHẬT-BẢN

Ông Khâm-Sai Phan-kê-Toại sáng hôm 01 tháng năm đã tiếp các đại-biểu báo giới Nhật tại dinh Ngài (phủ Thống-sứ cũ) và cho các đại-biểu phỏng vấn nhân dịp Ngài nhậm chức.

Ngài tuyên-bố : Dân chúng Việt-nam đã từng có 20 thế-kỷ lịch-sử và bao giờ cũng có một nguồn sinh-lực mãnh-liệt.

Vấn hay rằng cuộc đô-hộ của Pháp trong hơn nửa thế kỷ đôi khi đã cản trở sự phát-triển của nền văn-hóa cổ-truyền, có khi lại làm sai lạc cả những đức-tính bẩm sinh. Tuy nhiên, chúng tôi cũng vui mừng mà thấy rằng dầu sao nữa thì nền văn minh của chúng tôi vẫn còn giữ được những tính-cách vốn có và cần thiết.

Về tình thế chính trị Việt-nam, ông Khâm-sai tuyên bố : Do vị trí và cuộc liên-triển văn hóa cùng lịch sử, đế quốc Việt-nam phải thuộc vào khối Đại đông Á. Dân chúng Việt-nam bao giờ cũng mong muốn được hoàn toàn độc lập và hy vọng sẽ mạnh mẽ giữ một địa vị trong khối này. Từ khi quân Nhật tiến trên bắc bộ Đông-dương, dân chúng Việt-nam vẫn ngoảnh trông về nước Nhật để tìm biết nước Nhật sẽ làm gì để giúp đỡ người Nam trong công cuộc kiến thiết thịnh vượng chung Đông-Á. Những việc xảy ra trong ngày chín tháng ba đã cho biết rõ ràng nước Nhật đã biết tới lúc quyết định mở một đường tiến tới độc-lập cho dân chúng Việt-nam.

Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Nam-kỳ cùng chung nòi-giống, ngôn-ngữ và phong-tục tất nhiên phải kết thành một khối mạnh trong Đại Đông-Á.

Và tình thế chiến-tranh bên Âu-châu, ông Phan-kê-Toại nói : « Sự bại trận của nước Đức sẽ không có ảnh-hưởng lớn đến chiến-tranh tại Á-đông và tôi rất tin-tưởng rằng nước Nhật thế nào cũng thắng trận cuối cùng. Cau đảm với phách lực của người lính Nhật-bản đã nổi tiếng và được truyền tụng. Số 100 triệu dân Nhật có hàng nghìn triệu dân Á-Đông giúp sức hiện đang chống lại cuộc xâm-lăng của địch quân. Bởi vậy dân-tộc Á-Đông đã phá hoại tất cả chương-trình của kẻ tư địch tìm cách cản trở công cuộc xây dựng vững Đông-Á. Vì thế mà hải quân địch đã mạo hiểm tràn vào hải phận Okinawa hiện đang bị phá vỡ lung tung.

Rồi ông khâm-sai kết luận :

« Dân tộc Việt-nam rất tin cậy ở sức mạnh của Nhật. Người Việt-nam sẽ hết sức nỗ lực để giữ nền độc-lập của nước Việt-nam và quả quyết chống cự chặt chẽ với nước Nhật để làm trọn cái nhiệm-vụ chung của tất cả các dân-tộc Á-đông là : Việc xây dựng Đại Đông-Á.

Theo Tin Mới